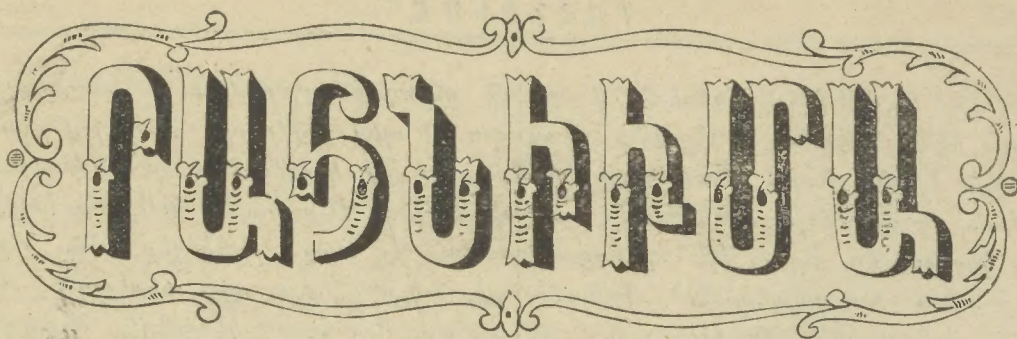

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ I, 1911.

ՆՕ 23

ՊԵՆՏԻ ՍԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ՍԷՄԱՅԱ ՈՒՐՈՒՃԸ

Քրիստոսըն սէմայա ուրուճը անըն դը-
յամը կիպի թարիխի վէ հազիգի պիր
վազըա տըր : Օ՝ գըյամը իլէ ճէսէտին
րուհա տէյիլ, անճագ րուհուն ճէսէտէ
հաքիմ օլմասը թապիի օլտուղունը իսպաթ
էյլէտի : Ատէմլէրին հայաթընտա րուհ ճէ-
սէտէ հիւքմ էթմէյէ չալըրը , վէ պաղը
տէրէճէ մուվաֆֆագ օլուր , չէօյլէքի հա-
յաթըմըլ թէֆէքքիւրիլէ իսարէ օլունուր ,
իմանըմըլ վէ գարարլարըմըլ սըհհէթիմիղէ
թէհսիր էտէր : Բուհ պու միւճահէտէսինտէ
չօգ տէֆա մուվաֆֆագ օլուր իսէ տէ,
նիչէ տէֆա տա մաղլուպ տիւչէր : Մուհի-
թին եա ճէսէտին անվալընտան ֆիքը միւ-
թէհսիր օլուպ , իսթէտիլի տէրէճէտէ իշ
կէօրէմէլ օլուր վէ նիհայէթ էօլիւմ կէ-
լիւր էօլիւմ ճէսէտին րուհա չալաղըլ էն
պէօյիւք վէ էն սոն զալէպէ տիր : Քրիստոսըն
գըյամը պու ֆաթիհէ զալէպէ չալմագ ի-
տի : Ֆիլվագը Քրիստոսըն ճէսէտի եանի թէր-
քիպի ուզվիւթ իսաչտա չէքտիլի էլէմլէրաէն
մաղլուպ տիւչէրէք էօլիւմ վուգու պուլ-
տու իսէ տէ , անտէքի րուհանի գուվլէթ
նիհայէթ պու թապիի գուվլէթէ զալիպ

օլուպ գըյամ էյլէտի : Բուհ ճէսէտէ զալիպ
օլտու : Գըյամ իսպահընտան պաչալարագ ,
40 կիւն զարֆընտա չակիրտլէրէ քէնտինի
տիրի կէօսթէրէն Յիսուս անլէրէ պու հա-
գիգաթըլ գանաաթպախշ տուրէթտէ իս-
պաթ էյլէտի :

Լաքին պաչգա պիր չէյ տահա վար
իտի : Յիսուստա ճէսէտէ զալիպ օլան րուհ
Ալլահըն րուհը իտի : Յիսուստաքի ֆաիգ
իւթ թապիա հալլար՝ Ալլահըն ֆաալիյա-
թընը իսպաթ էտիյօր իտի : Օ տահա ճէ-
սէտտէ իքէն քէնտինին իճրա էյլէտիլի
միւճիզաթըլ վէ իլան էյլէտիլի իսէրասը
Ալլահ թարաֆընտան թագտիմ էտիյօր ի-
տի : «Փէտէր պէնտէ ,» տէմէքլէ օթէճէսսիւս
վազըալընը թէյիտ էտիյօր իտի : Լաքին
թէճէսսիւս եանի րուհ օլան Ալլահըն ճէսէտ-
տէ ֆաալիյաթըլ՝ իլանիհայէ մուալլէն պիր
նօգթայա միւնհասըր գալամագ իտի : Քրիս-
տոս—եանիմուհիլէթին քէմալի ճէսէտճէ
քէնտինտէ սաքին օլան զաթ—պու տիւնեա-
տա պիր նօգթատու գալըպ մէսաֆէնին
տիկէր նօգթալարընը քէնտի էթրաֆընտ
ճէզպ էթմէք էտէմէլ իտի : Շու տա սա-
հիհ տիր քի թէճէսսիւստէն մագսէտ ա-
տէմլէրին նազարընը կէօրիւնմէլ Ալլահտան,
կէօրիւնիւր պիր հէյէթ ի միւճստէմէյէ
ճէզպ էթմէք տէյիլ իտի , անճագ կէօ-

րիւնիւր պիր հէյէթ ի միւճէստէմէ վասը-
թասըյլա կէօրիւնմէզ օլան Այլահա ճէլպ
ու տավէթ էթմէք իտի : Ասէմ բուհանի
հայաթտա կէօրիւնիւր գուվէթէր իլէ
տէյիլ, կէօրիւնմէզ Ալլահ իլէ միւլագաթ
էտէճէք տիր : Պու սէպէպսէն՝ Բրիստոս
Ալլահըն մուհապպէթինին թէճէսսիւմ վէ
թէճէսսիւտ էթմիշ պիր մէրքէզի մագա-
մընտա Ալլահտան այրը պիր նօգթատա
պիզի քէնտիսինէ ճէլպ էտէճէք տէյիլ, ան-
ճագ պիզի բուհ օլան Ալլահ իլէ հայաթի
ալագայա գօյաճագ տըր : Վէ էվլէյա Ալ-
լահը Բրիստոստա կէօրիւր իքէն, սօնրա
Բրիստոսը Ալլահտա կէօրէճէյիլ : Պօղոս
րէսուլուն օ պէօյիւք սէօզիւնին մանասը
իշթէ պու տըր : «Հաթթա Բրիստոսը թէն
հատէպիյլէ թանըալդ իտէ տէ, շիմտի ար-
թըզ թանըմայըդ » : (2 Կորն. 5. 16.) Վէ
իշթէ ուրուճ պու պէօյիւք հագիգաթըն
իսպաթը տըր : Բրիստոս գըյամ էտիպ
էօլիւմէ զալիպ օլմուշ տըր : Շակիրալէրէ
կէօրիւնէրէք քէնտիսին խայալտա տէյիլ
անճագ հագիգաթէն հայյ էտիյինի վէ
էօլիւմիւնտէն էվլէլ պաշլատըղը իշի էօ-
լիւմիւնտէն սօնրա տա իլէրի կէօթիւրմէք-
տէ օլտուղունը անէրէ պիլֆիլ իսպաթ
էյլէմիշ տիր : Լաքին շակիրալէր անը պիր
նօգթատա, եանի արղը Ֆիլիսթինին ֆիլան
շէհրինտէ, կէօրիւպ օրայա մէրպութ գալմիւլը
տէյիլէր իտի : Պու տիւնեա թօփրաղընըն
պիր գըսմը տիկէր պիր գըսմընտան, բու ի
զէմինին պիր փարչասը տիկէր փարչալա-
ընտան, պիր ինտան ճէսէտի պաշգա ինտան
ճէսէտէրինտէն տահա աղիզ, տահա մու-
գատտէս ատա օլունմամալը տըր : Ասէմ-
լէր թապիաթըն հէր հանկը պիր նօգթա-
տան տէյիլ, անճագ վէ եալընըզ Այլահա
րապթ օլունմագլա մուգատտէս օլուրլար,
վէ հագիգաթէն խէլաս պուլուրլար :

Վէ իշթէ պու շէյի թէքիտ էթմէք
իշիւն անէրէ տիրի կէօրիւնէն Ֆիսուս
մուայյէն պիր վագթտա, քէնտիսին սէվմիշ

վէ քէնտիսին գըյամընա շահիտ օլմուշ օլան
պու օն պիր զաթլարըն հուղուրունտա Սէ-
մայա եանի կէօրիւնիւր ալէմին կէօրիւնմէզ
ճիհէթինէ, թապիաթտան Ալլահա ինթիգալ
էտէր : Վէ պու շահիտլէր անը արթըզ
պիր նօգթա եա պիր ճէսէտտէ տէյիլ,
անճագ Ալլահտա կէօրմէյէ մէճպուր օ-
լուրլար : Տիրի տիր անըն իլէ գօնուշուր-
լար, օ Ալլահտա տըր՝ Ալլահ իլէ միւլագաթ
էտէրլէր, Ալլահ բուհ տըր՝ օ բուհ իլէ
հագիգի վէ հայաթի ալագայա կիրէրլէր :
Արթըզ անը թէն հատէպիյլէ տէյիլ, ան-
ճագ բուհտա վէ բուհ իլէ կէօրիւրլէր :

Վագաա ուրուճ իլէ թէճէսսիւտ զէ-
վալ պուլմատը, լաքին շու տա սահիհ
տիր քի թէճէսսիւտ էսքի պիլտիյիմիզ մա-
նատա, թէնէֆֆիւս էտէն, եէյէն վէ իշէն,
թէն վէ գան մանասընտա տէյիլ, անճագ
շիմտիլէք թէսալվուր էտէմէյէճէյիմիզ, լա-
քին սօնրա պիր կիւն անը օլտուղու կիպի
կէօրիւպ անլայապիլէճէյիմիզ եէնի պիր
մանատա իլահի պիր էմի Վագը մագա-
մընտա մէվճուտ վէ պագի տիր : Պէօյլէ-
ճէ ուրուճ Բրիստոսըն իճրա էյլէտիյի պէօ-
յիւք խէլաս իշինին էն մուհիմմ միւստէթ
պաշլարընտան պիրիսի եէնի ահալըն, եանի
քիլիսէ հայաթընըն գափուտը տըր : 0 քիւ-
շիւք սիւրիւ պու պէօյիւք վագընըն մա-
նասընը անճագ 10 կիւն սօնրա անլայա-
պիլտիլէր : Անլայընճա եօգարտան գուվէթ
իլէ կիլինիպ իշէ պաշլատըլար, վէ օ եօլ
իլէ քիլիսէ տօղուպ տիւնեատա Մէսիհին
Մէլէքիլթիւնիւն պէօյիւք միւճահէտէսի
իպթիտար էյլէտի : Վէ էկէր պու կիւն
քիլիսէ պու պէօյիւք վագընըն հագիգի
մանասընը կէօրիւպ կէօթմէրմէք իսթէրտէ,
թարիսի Բրիստոստան՝ իճլալ օլունմուշ
Բրիստոսա տէօնմէյի, վէ անըն բուհանի
հուղուրունը եանի Բուհ իւլգուտը հէր
պիր միւմին քէնտի տէրունիտէ հիսա էթ-
մէյի տիր :

ՊԵՆՆԻ ԷՕՄՐ,, ՎԷ ԷՍՔԻ ՄԵՍԼԷՔ

2.

Պիր տէ պու «Եհնի Էօմր» հարաքէ-
թինն սեմեհեյերինն տիգգաթ էտէլիմ:
Ալահնն բուհը իլէ իրչատ օլունանլար քէն-
տի հայաթլարնտա պիլա շիւպհէ «Բուհնն
մէյվէլէրի»նի իղհար էտէրլէր: Բուհնն
մէյվէսի իտէ, «Մուհապպէթ վէ մէսէյրէթ
վէ սէլամէթ վէ թէհէննի վէ լուծֆ վէ իսայր-
խահլլգ վէ սըադ վէ հիւմ վէ զապթը նէֆս
տիր»: Քիլիսէլէրիմիդի երւքսէք տէրէհէ-
տէն պիր բուհաննի հայաթա տալթէթ է-
տէն պիրատէր վէ հէմշիրէլէրիմիդին վազ
վէ շէհատէթի նէթիհէսինտէ պիր չօգ
քիսնէլէրին ֆիլվազը եհնի վէ միւպարէք
հայաթա մալիք օլտուգլարը պիր էմրի
վազը տըր: Քէնտի նէֆպէրինն շէհվէթ-
տէն հըֆզ վէ գուտսիյէթէ վազֆ էտէն,
գուվլէթ վէ սէրվէթլէրինն Մէլէքիլթ
Ուլլահնն թէրազգըսնա թախսիս էտէն,
վէ լաթիֆ քէլամլարը վէ մուամէլէլէրի իլէ
հէր թարաֆա լուծֆ ու պէրէքէթ սաչան
պիր չօգ քիսնէլէրին հայաթընըն պու հարա-
քէթին նէթիհէսի օլտուգլունա շիւպհէ էտէ-
մէյլգ: Ույուշուգլուղա վէ տիւնեալիլիյէ
մէյլալ պուլունաննի շէ քիլիսէլէրիմիդին պու
եհնի հարաքէթ վաարթաարըլա ույանըպ
Քրիստոսըն քիլիսէսինն եազըլըր հայաթ կէ-
շիրմէյէ պաշլատըլարը տա պիր հագի-
գաթ տըր:

Լաքին պունլար իլէ պէրապէր պա-
զը նախօշ նէթիհէլէր տէ կէօրիւմէքտէ
տիր: Պազը քիլիսէլէրիմիդտէ լուզումըզ
եհրտէ նիֆազ վէ իֆթիրազ մէյտանա
կէլտի: Քէնտիլէր կիպի տիւշիւնիւպ հիսս
էթմէյէնլէրի թահգիր էթմէք վէ «աշաղքի»
վէ «եօգարքի» քիլիսէլէր մէյտանա կէ-
թիրմէք, ճէմաաթլարըն տուլլուտունը մի-
սիօնէրլէր վէ Միուքիւնլար ալէյհինտէ
թահրիք էթմէք, կիզլի վաֆթիզհիլէք կիր-
տիրմէք վէ կիզլի անննադրուքիւնլար իծ-
րա էթմէք, պունլարտա վուգու պուլու-

յօր: Պազը եհրլէրտէ պու նէվ «եհնի
Էօմր»նիւլէր տար տաիրէտէ կիզլի «տուա
մէճլիսլէրի» իծրա էտիպ պիւթիւն կէճէ-
լէրի պիրլէքտէ կէշիրիյօրլար: Էհայիյի
«ճէլալ կէօրմէյէ» սէվգ էտէնլէր տէ պու-
լունույօր: Պու նէվ իծթիմալարըն նէ գա-
տար նախօշ նէթիհէլէր մէյտանա կէթիր-
տիլիննի վէ պիր թագըմ հարիս ալտատը-
նըլարա նասըլ աշըգ մէյտան վէրտիլիննի
պիրիյօրըզ: Վէ մէվսուգ պիր մէնպատան
կիլիթտիլիմիզէ կէօրէ, պու «բուհնու»լա-
րըն սօն շէշտի՝ արալարընտան պիրիսիննի
հագիդի Քրիստոս տէյու իլան էտիպ օնա
սէճտէ էթմէքլիյէ պաշլամըլլար!

Պու շէյլէրէ «Բուհնն մէյվէլէրի» տէ-
յէմէյօրըզ: Պունլար էսէֆ էտէճէք,
ուլթանաճազ հալլար տըր:

Պու սըրատա մուհիմմ սիւալ շու տըր,
Աճէպա շու սօնրաքի հալլար քէնտի պաշ-
լարընա տուրան ալայիմ ի բուհիյէ՞
մի տիր, եօգսա շու եհնի հարաքէթին
պիր գուտուրը նէթիհէսի՞ մի տիր:

Ճէմաաթլարըմըզ արասընտա կէօրիւլէն
վէ բահաթ ֆիլքը իլէ տիւշիւնէնլէրին նէֆրէթ
վէ թագպիհիլիննի մուհիպ օլան հալլարըն
«եհնի Էօմր», եախսու «թէպիլիլիյէթ» եա-
խսու «բուհնուլուգ» տէնիլէն, վէ էսասէն
թահսինն էթտիլիմիզ հարաքէթ իլէ աճէ-
պա տէրունի պիր ալագատը վա՞ր մը տըր,
ե՞օգ մը տըր: Կիլիկիա թարաֆլարընտա
գուլլանըլան պիր իսթիլահը իսթիմալ է-
տէրսէք, աճէպա «Մարաշ բուհնուլուղու»
իլէ «տիկէր բուհնուլուգ» քիւլլիյէն պի-
րիպիրլէրինտէն ալըր վէ ալագատըլ ալա-
յիմ ի բուհիյէ՞ մի տիրլէր, եօգսա պիրի
օլ պիրիննի սու ի իսթիմալը՞ մը տըր:

Պու սիւալա տագիզ վէ տօզրու պիր
ճէվապ վէրմէմիզ լազըմ տըր: Զիրա էկէր
պու հարաքէթլէրին պիրիպիրլէրի իլէ տէ-
րունի պիր ալագատը օլմայըպ հէր պիրի
քէնտի պաշլանա տուրույօր իտէ պիրիննի
թահսինն վէ տիկէրիննի թագպիհի էտէրէքիլի

պիթիրիիդ : Լաքին եկեր միսթահսէն օլան պիր հարաքէթին իչինտէ եանլը պիր ունսուր եախօտ սու ի խթիմալ օլունապիլէն պիր ճիհէթ վար իսէ , ծնտան իհթիրազ էտէր վէ էթտիրիիդ , վէ պէօյլէճէ տէպէպի գալարաշադ , էսէրի տէֆէթմէքտէ մուվաֆֆադ օլուրը :

Պիզիմ զաննըմըզնա պու իքի հարաքէթ արասընտա մուհիմմ պիր ալադա վէ տէրունի պիր միւնսափպէթ վար արը : Շու ինճիլ բուհունա մուվաֆրդ օլմատըղընը պիլաիլիմիդ հալլար , ինճիլի հայաթա մուլթապըզ օլան տիկէր հալլարըն սու ի իսթիմալը եախօտ անտէ պուլունան եանլը ունսուրլարըն թապիի նէթիճէսի տիրէր : Կէլէն հաֆթա պու ֆիքրիմիզի պիր ալ իզան էթմէք իսթէրիդ :

Յ. Գ. Գ.

ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՅԱԹԸՄԸՁ

Պու կիւնլէրտէ մէշրութիյէթ հայաթըմըղըն նազիք սաֆհէլէրտէն , —մէնզիլլէրտէն— կէշտիյինէ չիւպհէ ճաիդ տէյիլ աիր : Գապինէնին մէվզիի էլան մուգարրէր տէյիլ տիր : Հապըր փաշա հէր իքիտէ պիր Մէպուտան մէճիսինտէ իթիմատ րէյինէ միւրաճաթ էտիյոր , վէ քէնտի լէյհինտէ չըղան էքտէրիյէթ փէք զալիպ վէ փէք ճէսարէթպաիշ տէյիլ տիր : Մէճիսին տէվլամնա տաիր վէրիլէն թաղրի 86 րէյէ գարչը անճադ 110 րէյ իլէ րէտտ էտիլտի : Գապինէ վաթան արապաընը իլէրի սիւրէմէյոր , պիր տուրղունլուզ վար : Հուտուտ պօյունտա «իսեան» թապիր օլունտն լաւաթուրըղլար էլան թէսքին էտիլէմէտիլէր : Եէմէն սիւքիւթ , Արնափուտուրդ ճիհէթինտէ հափա էլան պուլութլու : Կէլէն կիւն պիր տէ Բուսիանըն Պապը Աիյէ վուգու պուլան պիր թէպլիդի մէսէլէյէ տահա զիյատէ ճիտտի պիր հալ ու հէյէթ վէրտի : Բուսիա էլչիտի, Օամ. ապէրլէրինին

Գարատաղ հուտուտընտա թօփլանմաընտան պէյն էլ միլէլ էհէմմիյէթի հաիդ օլան հատիսէլէր զուհուր էթմէք իհթիմալը պուլունտուղընը իխպար էտիյոր : Պուլլարիւթան հուտուտընտա վուլութլան պիր Պուլլար զապիթ մէսէլէսինէ տաիր , Պուլլարիաանը վուրանլարըն թէճգիյէ էտիլպ զապիթին սահպլլէրինէ թաղմինաթ վէրիլմէսինի թէհափտամիդ պիր լիսանլէ Խարիճիյէ նաղարէթինտէն թալէպ էտիյոր : Կիւրիտէ կիտէճէք գատըլար մէսէլէսի էլան հալլ օլունմալը օլուպ հիսսիյաթ կիթտիքճէ տահա զիյատէ չիտտէթ քէսպ էտիյոր : Վէ պաղը զաղէթալարըմըղտա չախիլիյէթ իլէ օղրաշան վէ թիւրք էհալիւնին հիսսիյաթընը թահրիք էտէճէք պէնտլէր նէշը էտիլմէքտէ տիր : Վագաա շուհալ ու քէյֆիյէթլէր թահթընտա ճիւմլէ Օամանլը անասըրը միւլթէլիֆէսի միւլթէհիտ վէ միւլթէֆիդ օլարադ էէք ալիվաթանըն սէլամէթի իչիւն իլլէմէքտէ օլսալար , աիկէր միւշքիլաթա գարչը պունէվ պիր իթթիհատ էմին պիր քէֆիլ օլապիլիլի իտի : Լաքին էսէֆ էտէրիդ քիպու ճիհէթտէ տէ գուսուրլարըմըզ վար տըր : Խրիսթիյան ճէմաթլար քէնտի հուգուզ վէ իմթիյաղարընըն հիւքիւմէթի հաղըրէ թարաֆընտան լայըզը վէճ իւզրէ մուհաֆաղա , վէ թէէմին էտիլմէտիյինի զանն էտէրէք քէնտի արալարընտա պիր իթթիհատ թէշքիլ էյլէմիլլէր տիր : Բում, էրմէնի , էրմ. Գաթօլիք վէ Բիլտանի Փաթրիգլանէլէրի , վէ Պուլլար էքզարքիսանէսի ապէր վէ մէքթէպ մէսէլէլինէ տաիր այըրը այըրը հիւքիւմէթէ թաղտիմ էտէճէքլէրի թաղրիլլէր խուսուտընտա միւլթէֆիդ վէ միւլթէհիտ պուլունմաղա գարար վէրմիշ տիրէր : (Պու սըրատա փառէնրազիդ իչինտէ տէյէլիմքի , պու իթթիհատա Փրօթէսթան միլլէթ վէքիալէթինին տախիլ պուլունմալար Փրօթէսթան ճէմաթլարընըն նաղարը

տիգդաթնը ճէլպ էթսէ տէյեր : Աճէպա պիղիմ տէ մէքթէպ վէ առքերիք մէսէյէ- լերիմիդ եօգ մը , պիղիմ տէ պու հայա- թի խառաւարճա հիւքիւմէթէ արզ է- տէճէք մատտէլերիմիդ եօգ մը : Եօգսա աճէպա պիղիմ Ազգապէսարաւն պու մէ- սէլէլէրի գանաաթպախչ պիր սուրէթտէ հալլ ու թէսպիյէ էթմիշ տէ պէօյլէսի թագրիլէրէ լուլում գալմամը մը տըր : Ազգապէսարաւն մէսէլէսինի - վագթտան վագթա աթըպ, Ազգապէսարաւն իշլէ- րինի ղայրի մէսուլ պիր քիմնէնին է- լինաէ պրագան տօթթարըն ճիտտի միւ- թալէասընա պու սիւալլարը հէվալէ էտէ- րիզ : Մէգքիւր իթթիհատ հէր թարաֆ- տան ճիտտի նազարը տիգդաթ ճէլպ էթ- մէքսէ տիր : Վէ պու սրրատա Բում Փաթ- րիգինին Ատիյէ նազարէթինէ թագտիմ էթաիյի թագրիլ փէք շայանը տիգդաթ տըր : Պու իթթիհատըն թէէսիրի նէ օլա- ճաղը չիմտիտէն քէստիրիլէմէզ իսէ տէ , շու գատարը աչիքեար տըր քի պու շէյ անասըրը միւլթէլիֆէ արասընտա հէնուզ քիտմիլ իթիմատ վէ էմնիյէթ հասըլ օլ- մամըլ օլտըլընա պիր ալամէթ տիր :

Հէփ պու վագըալար պիլճիւմէ հագի- զի Օամանըլարըն գալպինի քէտէր վէ էն- տիչէ իլէ տօլտուրսա ճաիզ տիր : Իթթի- հատ վէ Թէրագզը ֆըրգասը կէչէնլէրտէ արալարընտա պիր իթիլաֆ զուհուր էթ- տիքտէ ֆէտաքեարըլը տէրիւհտէ էտիպ իթթիֆագ հուսուլունա սոյ էթտիլէր : Պիլաչիւպհէ պու ֆէտաքեարըլը իլթիլամ էթտիլէր իսէ ինանըլօրլար իտի քի ֆըր- գանըն ինգիսամը հէմ թարաֆէյնին հէմ տէ պիւթիւն մէմէքէթին տիւչարը զիյան օլմատընա պատի օլաճագ իտի : Լուքին աճէպա պու մէմէքէթին եէկեանէ թարիգ ի նէճաթը անասըրը միւլթէլիֆէնին միւ- ալաթ վէ իթիլաֆընտա պուլունտուղընա ինանըլմայօր մը , վէ նի՛չիւն ինանըլմայօր : Պիղիմ իթիգատըմըլճա պու մէմէքէ-

թի խարիճի վէ տախիլի ուզուպէթլէրտէն խէլաս էտէճէք օլան գուվիթ նէ «Իթ- թիհատ վէ Թէրագզը ֆըրգասը» նէ տէ անասըրըն այրը այրը իթթիհատը , անճագ անտարըրը միւլթէլիֆէնին ճիտտի վէ սա- միմի իթթիհատ վէ իթիլաֆը տըր : Վէ իւչ սէնէ մուգատտէմ ինգիլապտա , վէ իքի սէնէ մուգատտէմ րէաֆսիօնէրլէր ալէյհին- տէ օլան հարաքէթտէ էն մուհիմմ վէ էն միւէսիլը ատըմը Թիւք վաթանտաչարը- մըզըն ալալըր միսիլիւ , պու կիւն տէ հագիզի իթիլաֆ վէ իթթիհատա տօլրու էն մուհիմմ վէ էն գաթի ատըմը Թիւք վաթանտաչարըմըլ աթմագ կէրէք տիր- լէր : Մէչրուլթիյէթին խաթըր իչիւն , եէնի Օամանըլըլըն խաթըր իչիւն , պիւթիւն միլլէթ վէ վաթանըն խաթըր իչիւն , Թիւք վաթանտաչարըմըլ՝ Եէմէնլինին վէ Տիւր- զիւնիւն , Մալիսօրըն վէ Միրաիթին , Բու- մըն վէ Լըմէնիւնին գալպինաէ էմնիյէթ վէ մուհապպէթ հասըլ էթմէնին չարէսինէ պագմալը տըրլար , պու իսէ թօփ վէ թիւ- ֆէնք իլէ տէյիլ , անճագ հիւսնի ըիզա վէ մուհապպէթ իլէ հասըլ օլուր , պաչգա եօլ իլէ օլմալ :

Յ. Դ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Չէսքըր Փրօթէսի.—Իլանը մէչրուլթի- յէթտէն պէրու Շարգի Անատօլուտա տէմիր եօլլարը ինչասը հագզընտա հիւքիւմէթ ի Օամանիյէյէ իքի Ամէրիգալըլար թէքլի- ֆաթաա պուլունմըլլար տըր : Պունլար- տան պիրինճիսի Տօգ. Կլասիօ նամընտա պիրի թարաֆընտան օլուպ՝ շէրաիթի շուն- լարտան իպարէթ իտի : Խաթթ՝ Սիվատտան պէտ իլէ Խարփուլթ , Տիյարպէքիր , Պիթ- լիտէն կէչէրէք Վանա , վէ պու խաթթըն միւնտաիպ պիր նօթթասընտան այրըլարագ Մուսուլ վէ Քէրքիւքտէն միւլուր իլէ Սիւ- լէյմանիյէյէ , վէ եինէ պիր միւնտաիպ նօպ-

Թատան այրվարադ ձիհան վաստիսինի
թէագըպէն եռմուրթալըդ քէօրֆէզինէ
միւնթէհի թագրիպէն 3,000 քիլօմէթրօ-
լուգ տար խաթթլը պիր շմէնտըֆէր օլա-
ճագ իտի : Մէղքիւր խաթթլարըն ինչասը
իչիւն հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէէմի-
նաթը նաղտիյէ իթա օլունմայաճագ իտի :
Եօլուն իքի թարաֆընտա եիկիրմիշէր քի-
լօմէթրօ տախիլինտէքի մինթագա ի արա-
զիյէ միւսատըֆ , վէ հիւքիւմէթէ ախա
մէատինին իլք 20 սէնէ զարֆընտա միւն-
հասընէն քէշֆ վէ թէհարրիսի վէ պատէհու
միւտտէթ ի իմթիյազիյէ նիհայէթինէ գա-
տար իչէտիլմէսի հագգընըն չիրքէթ ի
ինչաիյէյէ թէվճիհի թէմինաթը քեաֆիյէ
թէշքիլ էյլէյէճէք իտի : Կէրէք Եօլ վէ
կէրէք մէատին հագգընտա թէհարրիյաթ-
տա պուլունմագ իւզրէ 16 մահ միւտտէթ-
լի միւսատտէ իթա օլունմագ իտի :

Պու Ամէրիգալընըն գարչսընա Մր.
Չէսթըր նամ տիկէր պիր Ամէրիգալը չըգ-
տը : Պու զաթ այնի շէրաիթ իլէ սալիֆ
իւզ զիքր խաթթլարը կէնիշ խաթթ օլա-
րագ թէէսիս էաէճէյինի , վէ պուստան
պաչգա Սամոնտա պիր լիման ինչա իլէ ,
իլէտէճէյի մատէնլէրին սաֆի հասըլաթըն-
տան եիւզաէ պէշինի հիւքիւմէթէ վէրէճէ-
յինի թէքիֆ էյլէտի : Պունըն իւզէրինէ Տօգ-
Կլասիօ միւզաքէրաթտան էվիլէ հիւքիւ-
մէթէ վերմիշ օլտուղու թէէմինաթ ազչէսինի
խաթիւրատա էտէրէք իչտէն չէքիմիշ տիր :

Միւզաքէրաթ Չէսթըր իլէ աէվամ էտիպ
պազը ուֆագ թէֆէք թատիլաթ միւս-
թէննա օլարագ շէրաիթ ի սապըգէ տա-
խիլինտէ ագտը իթիլաֆ գապիլ կէօրիլիւր
իքէն , մէճլիս ի վիւքէլանըն պազը իթի-
րապաթը իւզէրինէ եէնիտէն թէշէպպիւս
էտիլէն միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ հէ-
յէթ ի վիւքէլաճա պիլ գապուլ Մէճլիս ի
միլլիյէ թագտիմ օլունան չէք ի հազըր-
տա , կիւզէրկեահըն թարաֆէյնինտէ մա-
տէն թէհարրի վէ իլլէտիլմէսի հագգը 20

սէնէտէն 2 սէնէյէ թէնզիլ էտիլմիշ տիր :
Պունա մուգապիլ հիւքիւմէթ ի Օմանիյէ
տէ պազը միւսատաթտա պուլունմիշ տիր :
Խաթթը էսաս Սիվաստան պաչլայարագ
Վանտա նիհայէթ պուլմագ մուգարէր ի-
քէն , Պրաթ վաստիսինտէն իպթիտա իլէ
Վան կէօլիւ սահիլինտէ խիթամ պուլաճագ
տըր : Պու սուրէթլէ Գըզըլ ըրմագ հալ-
զէսինտէն Պրաթ հապիլէսինէ ինթիզալ , վէ
Վան սահիլինտէն Վան չէհիլինէ վիւսուլ ի-
չիւն խաթթըն միւրուր էթմէսի մուգթագի
էն արըզալը , էն միւշքիլ ազտամը արա-
զիտէքի ինչաաթտան չիրքէթ թախիս է-
տիլմիշ տիր : Խաթթըն պիլա թէէմինաթ
ինչասը միւթէսապիլէր իքէն պու տէֆա
Եռմուրթալըգտան պէտ իլէ Սիվաս-Վան
խաթթընա քէպպ ի իլթիսագ էտէն գըս-
մընըն մէտարիֆ ի ինչաիյէսի քիլօմէթրօ
պաչընա 160,000 ֆրանգտան աչազը ինչա
օլունմայաճագը թախմին օլունըյօր : Վան
խաթթընըն Կէօրիւք մէգիլինտէն իթիպա-
րէն Շարգ թարաֆընտա , վէ մէղքիւր
խաթթա միւվազի օլարագ խաթթը մէզ-
պուրըն ճէնուպ ճիհէթինտէ 20 քիլօմէթ-
րօ մէսաֆէտէ վագը մինթագատա սահիլէ
միւնթէհի օլմագ , վէ սահիլէ միւնթէհի
պիր տէմիր Եօլա իլսագ օլունմագ իւզրէ
մուգավէլէնին թարիս ի թէաթիսինտէն ի-
թիպարէն 25 սէնէ միւտտէթ զարֆընտա
հիւքիւմէթ վէ ախէր պիր շախս ու չիր-
քէթ թարաֆընտան տէմիր Եօլ ինչա է-
տիլմէմէսի թէահհիւտ էտիլիյօր : Թէքիֆ ի
սալիտէ խաթթ կէնիշ օլաճագ իքէն , պու
տէֆա տար խաթթլը օլմասը գապուլ է-
տիլիյօր :

Մըսու ահիվալը.— Մըստա Ինկիլիլ
հիւքիւմէթինին վէքիլի պուլունան Սըր Էլ-
ալըն Կօրոթ պու կիւնլէրտէ Մըսըն ահ-
վալը սիյասիյէսինէ տաիր պիր ըափօրի
նէշը էյլէմիշ տիր : Պու բափօրթտա միւմաի-
լէյհ Ինկիլիլ հիւքիւմէթինին էլէէվմ Մըսը-

տա թուլթաուղու մէսէյին ատէմ ի մու-
վաֆֆագիյէթէ տիւշար օլտուղունը կէօու-
թէրմիշ տիր: Մալիւմ օլտուղը իւղրէ չիմտի
մէսիգի իգ թիտարտա պուլունան գապինէ
Լիսպրէշ ֆըրգայա ախտ օլուպ, մէգքիւր
ֆըրգա Մըսըր կէրի Մըսըրլարա իաուէ
էթմէք մէսէյինի թաավիպ էյլէմիշ վէ
պու մուգսէտէ վասըլ օլմագ իչիւն էհա-
լիյի իտարէ ի միւսթագիլէյէ թալիմ էթ-
մէյի տէրիւհաէ էյլէմիշ տիր: Պունուն ի-
չիւն Լիսպրէշ նուֆուղունուն՝ փէրտէնին
արգասընտան իչլէմէսինէ վէ մէմլէքէթին
հէյէթ ի թէշրիյէ վէ սաիր մէճըպէրինէ
զիյասաէ սէլահիյէթ վէրմէյէ սայ էտիլմիշ
տիր: Մէքքէզտէն պու մէալասա վէրիլէն
թալիմսթա Մըր է. Կօրսթ քէմալը սա-
տագաթլա իթթիպա էթմիշ վէ Մըսըր
Մըսըրլարըն մէնֆաթընա իտարէ էթմէք
վէ շախսի հիւրրիյէթի թէրվիճ վէ ֆագըր
հալը տէֆ էթմէք էսապընա խըսմէթ էթ-
մէյէ չալըշմըշ տըր: Լաքին միւսթիլէյհին
էֆքէարընճա մէմլէքէթին իտարէսինտէ
հէրիլէրի իլէրի սիւրմէք մէսէյի՝ ալ մագ-
սէտէ խըսմէթ էտէմէմիշ տիր: Մըսըրն
11,000,000 էհալիսինին անճագ 600,000ի
օգույուպ հազմադա մուգթէտիր օլտու-
ղունտան վէ հիւքիւմէթ իչլէրինտէ իս-
թիստամ օլունապիլէճէք քիմնէլէր էպրի
փաշալար վէ միւթէհայիզան սընֆընա ախա
օլտուղունտան, պու ճահիլ էհալի պիթ-
թապի էսքի միւսթէպիտլէրին թէէսիրի
թահթընա տիւշմէքտէ պուլունույօրլար,
վէ պիր թագըմ մէնֆաթփէրէսթլէր է-
հալի արասընտա Լիսպրէշ հիւքիւմէթի
պլէյհինտէ աուալէթ վէ նէֆրէթ ույան-
տըրարագ, Լիսպրէշ հիւքիւմէթինին վէր-
տիյի պու միւսաատէյի ումոււմ էհալինին
մէնֆաթընա տէյիլ, անճագ քէնտիլէրին
պիր թագըմ շախսի փրօղրամլարընա վա-
սըթա մագամընտա գուլլանըյօրլար: Հալ
շու քի Լիսպրէշ հիւքիւմէթինին մագսէտի
հալընըլ պիր միւսթագ ոընֆըն տէյիլ,

անճագ պիւթիւն մէմլէքէթ էհալիսինին
իտարէ ի նէֆուէ մուգթէտիր պիր հալա
հէթիշմէսի օլտուղունտան, Լիսպրէշ զագէ-
թալարը պու սըրատա հիւքիւմէթին տիգ-
գաթլը պուլունմստընը, վէ պու միւսաա-
տէքտար մէսէքին պիր թագըմ միւսթէ-
պիտլէր թարաֆընտան սու ի իսթիմալ է-
տիլմէսինէ միւսաատէ էթմէմէսինի թալէպ
էտիյօրլար: Մըր է. Կօրսթ Գըպտիլէրին
մէսէլէսինէ տաիր տէ պէյանը էֆքէար
էտիպ, անլէրին թէշէքքի էթմէյէ հագգ-
լարը օլմատըլընը վէ Լիսպրէշ հիւքիւմէ-
թինին Հինտիսթանտա ագալիյէթտէ պու-
լունան Իսլամլարը Հինտիլէրէ գարչը մու-
հաֆազա էթտիյի միսիլու, Մըսրտա տա-
խի Գըպտիլէրի Իսլամլարա գարչը մուհա-
ֆազա էթմէքտէ օլտուղունը պէյան էյ-
լէմիշ տիր: Գըպտիլէրին հիւքիւմէթ մէք-
թէպլէրինէ քէնտի վափապարընըն տալի
կիսիպ տին տէրսի վէրմէլէրինէ տաիր
թալէպլէրինի չիմտիլէք միւնասիպ սայմա-
յօր, զիրա մէգքիւր մէքթէպլէրին էքսէ-
րինտէ փէք ալ Գըպտի չօճուգլարը պու-
լունտուղու հալտա, անլէրտէ պու իքի
տինլէրին մուալիմլէրինին պիլլիքաէ պու-
լունուպ չօճուգլարա տէրս վէրմէլէրինի
խայրը կէօրմէյօր:

Մեխսիֆօ ինգըրասպը. — Պիր վագթտան
պէրու Մէքսիքօտա պիր ինգըրապ տէվամ
էթմէքտէ իտի: Սօն խապէրլէրաէն անլա-
շըլտըլընա կէօրէ ճիւմհուրիյէթ ըէիսի
Տիալ ըիյասէթտէն իսթիֆա էտէճէք վէ հէ-
րինէ Խարիճիյէ նագըրը Սինիօր տը լա
Պարչա մուվագգաթ ըէիս, վէ ճէնէրալ
Մատէրօ տալիս անա միւսթէշար թալին
օլունաճագ տըր: Բէիս Տիալ 30 սէնէտէն
պէրու Մէքսիքօ հիւքիւմէթինին ըիյասէ-
թինէ միւքէրրէրէն ինթիտալ օլունմըշ օ-
լուպ, մէմլէքէթէ նիչէ ճիւթթէրճէ հիւնի
խըսմէթ իֆա էյլէմիշ վէ անըն իտարէսի
թահթընտա մէմլէքէթ քէսպի մսմուրիյէթ

էյլէմիշ տիր : Պու ինգըլապ միւնստի-
պէթիլյէ անըն պէօյլէ պիրտէն խթիֆայա
մէճպուր էտիլմէսի ումումըն թէաճճիւ-
պիւնի պատի օլմագտա տրր : Վադաա
միւշարիլէյ 80 սիննինի կէշմիշ օլարագ
արթըզ փէք իխթիյարլաշմըշ տրր : Լաքին
ճիւմհուրիլէթին գալմանիյնի իղթիլաաընճա
պիր եէնի ինթիխապ իլէ միւշարիլէյին
եէրինէ պիր պաշգաաը ինթիխապ էտիլէ-
րէք քէնախի իշտէն չէքիլմիշ օլսա տաճա
թապիլի օլաճագ իտի : Լաքին աճէպա պու
եէնի հիւքիւմէթ պիր միւշքիլէ թէսաաըֆ
էթմէյէրէք ումումըն տէվլէթի սըրաաընա
գօյապիլէճէք մի , եօգսա պիր թաղըմ
եէնի իխթիլալ վէ իղթիշաշաթլա մէմլէ-
քէթ սաճա զիյատէ ալթ իւսթ մի օլա-
ճագ , պուրաաը էլան գարանլըզ տրր :

Ամրիգասա Խրիսթիյանլըզ վէ Խաշա-
միլիթ.—Մէրքէզի Աֆրիգանըն Ղարալի ճի-
հէթինտէ Խրիսթիյանլըզըն թէրագգըսընա
տաիր ճէսարէթպախշ խապէրլէր վէրիլ-
մէքաէ տիր : Պիշրփ Թըկուէլ քէնտի տաի-
րէսինտէ կէչէն սէնէ զարֆընտա 10,000
Փուլթիէրէսթլէրին Խրիսթիյանլըզ հազ-
գընտա թալիմ գապուլ էթմէքաէ պուլուն-
տուղունը, վէ պունլարըն արաաընտան 2,800
իւնիւն վաֆթիլ օլունտուղունու պիւլիլի-
յօր : Խուտուտա եէրլի Խրիսթիյանլար քէն-
տիլէր մէմլէքէթլէրինին ինճիլէ թապիլ օլ-
մաաը իչիւն հէր ֆէտաքիարլըզը տէրիւհտէ
էթմէյէ լաղի օլույօրլար : Եէնի մէքթէպ-
լէր քիւշատ վէ միւէստէսաթ ը խայրիլէ
թէէսիս էթմէքաէ տիրլէր : Պիր Աֆրիգալը
եէրլի պու մագսէտ իչիւն 3,000 ինկ-
լիլ վապիլէթ էյլէմիշ տիր : Վէ լաքին
Աֆրիգանըն ճիմալի Ղարալ թաքա-
ֆընտա Խալամիլէթ իլէրի կիթմէքաէ
տիր : Լաիօստա 10,000 լիրա սարֆ իլէ
պիր ճամի ինշա էտիլմիշ վէ ճէպու մէմ-
լէքէթինտէ սալքի հէր քէօյտէ պիր ճամի
պուլունմագտա տրր : Պու ճէպու մէմլէ-
քէթի 1892տէ պիւսպիլթիւն վուլթիլ-
րէսթ իքէն չիմտի սալքի հէփսի Խալամ
օլմուշար տրր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԻԶՄԻՐՏԷ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ (*)

ՎԵՐ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՏԱՆԱԼԵԱՆ, ԻԶՄԻՐ

1.

Միւէլլիֆ էֆէնտի, էվլէլա՝ եէնի զա-
ղէթանլը թէսլրիք էտէրիմ : Զօդ սէնէ-
լէր մուվաֆֆաղիլէթլէ տէվամընլը արզու
վէ նիյազ էյլէրիմ, սալաճ վէ խալաճ թա-
րիգինէ իրշտա էտէն հաղիղի պիր Բաի-
նիլաա օլապիլմէնիղի ճէնապը հազգտան
թէմէննի էտէրիմ :

Իզմիրին թագրիպէն 400,000 էհալի-
սինտէն նըսֆընա եագընը Բում, 50,000ի
եէհուտի, 30,000 գատարը իթալեան վէ
էպրօփալը, 15,000ի էրմէնի, վէ 100,000
տէն զիյատէսի տէ Խալամ տրր : Բումա-
լըն պիր չօգ կիւզէլ քիլիսէլէրի իլէ պէ-
րապեր մէքթէպի ալի վէ տար էլ մուալ-
լիմունը վար : Խալամ մէքթէպլէրի, հիւքիւ-
մէթ մէքթէպլէրի տէ սալիլ օլարագ ,
փէք չօգ տըրլար : Կէչէն սէնէ պիր տար
էլ մուալլիմին վէ պու սէնէ տէ պիր մէք-
թէպի Սուլթանի քիւշատ էտիլտի : Էրմէ-
նի մէքթէպլէրի իտէ անլէրին չարը ալէ-
մինտէքի թէրագգըլարընա նիսպէթէն ի-
լէրիլէյէմիշ տիր : Եէհուտիլէրին Գօլէճի
ղըպթէ օլունաճագ հարտէ տիր :

Իզմիր չէհրի՝ Վահի քիթապընտա զիքը
օլունան չօլ գատիմ եէտի քիլիսէ չէհիր-
լէրինին պիրի տիր : Մէգըլուր եէտի չէհիր-
լէրտէն ալթըսը սալքի քեամիլէն խարապ
օլմուշ վէ պազըլար իտէ քէօյ հալինտէ
տիր : Անճագ Իզմիր՝ էսքի ազամէթինի
սագըլալ տաճա զիյատէ պէօյիլէպիլմիշ
տիր : Պազըլարըն զաննընճա Իզմիրի Խա-
քէնտէրի ալամ թէէսիս էթմիլ, պէլքի
տէ փլանընը սօնրատան թէպալիլ էթմիլ
տիր : Խաքէնալէրին զէմանընտան սօնրա պու

(*) Պու պէնտա պիլգէ էփէյի վաղթ էվլէլ
կէճաալէրիլմիշ իտէ տէ , նէշրի չիմտիլէտէք թէէ-
լիլ էտիլմիշ տիր : ԲԱՀՆԻԻՄԱ

չէ՛ր տիւնեանն էն մէջհուր թիճարէթ մէր-
քէզէրինաէն պիրի օլտու : Յովհաննէս ըէ-
սուլըն շակիրաի վէ «Իզմիր քիլիսէսինին
մէլէյի» օյան շօլ մէջհուր Պօղիկարպոս՝ Մի-
լաուրն 168ինտէ՝ 86 սէնէ Քրիստոսը վազ
էթտիքտէն սօնրա պու շէհրաէ հէմէհրի-
լէրինին էլի իլէ եազլարազ շէհիտ օլտու :
Անտէն ծն սէնէ սօնրա պէօյիւք պիր հա-
րաքէթ ի արզ շէհրի խարապ էթտի : Վա-
հի քիթապընտա (2,8) Իզմիր քիլիսաւընա
«Սէնին ամէլլէրինի վէ մուզայազանը վէ
փաղիրլիյինի (ամմա զէնկինսին)» պիլի-
րիմ : Էօլիւմէ տէկին սաուրդ օլ, պէն տա-
խի սանա հայաթ թաճընը վէրիւրիմ,» տէն-
միշ տիր : Կէօրիւնիւյօր քի Իզմիր քիլիսէ-
սինին մէտհ օլունան ամալը վէ Էօլիւմէ-
տէք սաուրդ պուլունմաւը շէհրին պիւս-
պիւթիւն խարապ օլմայըպ շիմիյէտէք
պազի գալմաւընա սէպէպ օլմուշ տըր :

Իզմիրսէ Ինճիլի իշլին իպթիսաւը :—
1820տէ Մր. Ճիքս վէ Մր. Փէրսը արզը
Ճիլիսթինէ օլան եօլճուլուզարը էսնաւըն-
տա պուրայա օղրայարազ պիր ազ վազթ
գալըպ Ինճիլ իլէ սաիր ըխալէլէր տա-
ղըթմըլար : 1826տա Մր. Կրէպի Ռումլար
վէ Մր. Պրիլըր Եէհուտիլէր իշլին պուրա-
յա կէլտիլէր, փազաթ պուլարըն իլքի
պիր սէնէ սօնրա Գայսէրիյէնին էնաիրիլք
գարիյէսինաէ վէփաթ էթտի, տիկէրի իտէ
Եէհուտիլէր արաւընտաքի իշլին միւշքիլա-
թընը կէօրէրէք կէրի կիթտի : Ապ նիզամը
իշ 1833տէ Ռումլար արաւընտա պաշա-
տը Պու սէնէտէ իտի քի Մր. Թէմիլը վէ
Մր. Հէլլը՝ Մալթատան քէնտի մաթպատ
մաքինալարը իլէ պէրապէր Իզմիրէ նազլ
էթտիլէր : Ռումլար Ամէրիգալը միսիօնէր-
լէրին թալիմլէրինէ իլք տէփա էօյլէ ճէզպ
օլունաուլար քի 1836տա միսիօնէր մէք-
թէպլէրինտէ 700 Ռում շակիրտլէր վար
իտի : Հայփա՛քի միսիօնէրլէրին խալիսանէ
ղայրէթլէրինէ օլան ըաղպէթ չօզլարըն
հասէտինի ույանաւըրտը : 1844տէ Ռումլար

Թարափընտան թէաուտի օլ գատար արթ-
տը քի իշ քիսամիլէն տուրմըլ իտի : շէօյլէ
քի Ամէրիգան Պօրտ Ռումլար արաւընտաքի
իշի թէրք էտիպ գուվէթինի պաշգա
Թարափա հասր էթմէյէ գարար վէրտի :

Պու վազթլարտա իտի քի Մր. Էլիաս
Րիքզ տիգգաթընը Էրմէնիլէրէ շէվիրաի,
զաթէն Մր. Էտկէր անլէր արաւընտա չա-
լըշմագտա իտի : Էրմէնիլէր Թարափընտան
տալի թէաուտի վար իտի իտէ տէ, թէտ-
րիճէն իշ թէրազգը էտիպ քէօքլէշիօր
իտի : Էնճամ 1853 Յնվր. Լտէ, միսիօնէր-
լէր իշէ պաշաւըգտան 20 սէնէ սօնրա,
գատիմ եէտի քիլիսէլէրին մէրքէզի օլան
Իզմիրտէ 7 ազատան իպարէթ պիր Ինճիլի
քիլիսէ թէշքիլ օլունաւը : Տօգ. Էլիաս Րիքզ
Քիթապը մուգատտէսի Աշխարհաբաւ
Էրմէնիճէյէ թէրճէմէ, վէ թապ իշլինի
պու սէնէտէ պիթիրմիշ օլտուղը իշլին պու
Թարիկս կէրէք Իզմիր Ինճ. Էրմէնի քիլի-
սէսի, վէ կէրէք պիւթիւն Էրմէնիլէր իշլին
չայանը տիգգաթ պիր Թարիկս պաշը տըր :

1858տէ Իզմիրտէ պիր քիլիսէ պինաւը
եափըլտը, վէ քիլիսէ աղալարը պու վա-
զըթտա 19ա պալիզ օլմուշ իտի : Մէք-
թէպէ տէվամ էտէն շակիրտլէր արթմագ-
տա, իշ իւմիպի Թարգտա թէրազգը էթ-
մէքտէ իլքէն : հայփա՛քի շէյթան տէլիճէ
էքմէքտէ իտի : Մուհապպէթ վէ իթթի-
փազ պօզուլտը, պիր նիփազ տըր պաշ
կէօթէրտի, վէ պու՝ չօգ սէնէլէր քիլի-
սանըն սէլամէթինի սէլպ էտիպ թէտէննի-
յէ սէպէպ օլմուշ տըր : Օլ վազթըն մի-
սիօնէրլէրի իշի պրազըպ Ամէրիգայա կիթ-
տիլլէրինտէ քիլիսէ պիր վազթ քիսամիլէն
վալիպիլ գալմըշ, հաթթա քիլիսէ պինա-
ւընը պիլէ ալթը այ գատար քիսամիլէն
գալիամաղա մէճպուր օլմուշար տըր :

1870տէ Մր. Պօլավին կէլալիյինտէ Իզ-
միրտէ իւմիտպալիշ պիր մէյտան կէօրէմէ-
յիպ, սքէյշըն մէրքէզինի պու ֆուրթու-
նալը մահաւտան Մանիսայա նազլ էյլէմիշ

տիր : 1878տէ Վեր. Յ. ձէնիշեան վախճանի տալէթ օլունմը վէ 1879տա Տօգ. Կօնսթանթին եէնի պիր զայրէթ իլէ Բում-լարա վաղ էթմէյէ պաշամըլ տըր : Պուն-տան սօնրա Բում վէ Էյմէնի ճէմաաթլար այրը թէշքիլթլար հալինտէ իշլէմէյէ պաշատըլար : 1880տէ Մր. Պօլէն Սթէյ-շըն մէրքէզինի թէքրար Իշմիրէ նազլ է-տիպ շիմսիքի Աւերիգան Չէփրոյ նամ քիլիսէյի , վէ իթթիսալինտէքի դըզ մէք-թէպինի պինա էթտիրմէյէ պաշատըլ : Իշ-թէ պու վաղթլարաա իտի քի սէնէլէրտէն պէրու քիլիսատա տէվամ էտէն պիւրու տէթ գալգար, թարաֆէյն եէքտիկէրի իլէ պարըշարըլնտա Խնճիլ իշի դըյամ էյլէտի :

Քիլիսա պինտըլ խիթամ պուլտուգտա իսլատէթ իշիւն «Քիլիսայա էվլէլա Բումլար մը կիրսին, էրմէնիլէր մի,» մէսէլէսի զու-հուր էթնի, վէ օ գատար իլէրի կիթտի քի, քիլիսանըն րուհանի հայաթընը զէտէ-լէտի : 1883տէ միսիօնէրլէր քէնտի թա-րաֆլարընտան Պատ. Ք. Քէմալեանը տալէթ էթտիլէր, վէ թարաֆէյնին խապէրի օլ-մայարազ տալէթ էթտիլէրի պու եէնի վախճ, հէր իքի թարաֆատա սէօզ անլա-տապիլըր աէյու մէմուլ էթտիլէր իսէ տէ, պէրաքս նիֆազ քէսպ ի շիտտէթ էյլէտի :

Բում Խնճիլի քիլիսէ Տօգ. Գօնսթան-թինին էլի ալթընտա պէօյիւյօր իտի : 1883 տէ «Բում Խնճիլի քիլիսէլէր իթթիհատը» թէշքիլ էտիլտի, վէ պէօյլէճէ Ամէրիգան Պօրտտան քեամիլէն այրը օլարազ քէնտի իշլէրինի քէնտիլէր իտարէ էթմէյէ պաշ-լատըլար : Շիմտիլէտէք պու մէպէքտէ տէ-վամ էտիլյօրլար :

Պու ճիվարտա պուլունան նիշէ էրմէնի վախճլէր իսէ րուհանի իշտէն չէքիլմէյէ մէճպուր օլմըշլար տըր : 1884տէ Մր. Պօլէն եէրինէ Մր. Պարթէթ կէլտի , վէ Իշմիր օղլանլար մէքթէպի Պօրտտան եարտըմ ալմայարազ Վեր. ձինիշեանըն էլի ալթըն-տա թէէսիս էտիլտի :

ԳՈՒՍՈՒՐ ՔԻՊՏԷ ԻՏԻ

ՊԱՏ. Կ. ԻՍԹԱՆՄՈԼԼՈՒԵԱՆ

Ճէրիսէ ի Շարգիյէնին 7811 նօմէրօ-սընա «Միւէսսէսաթը էճնէպիլէ» սէլլէվ-հասը թաշթընտա «Յ» իմզասըյլա նէշր օ-լունան պիր մէգալէտէ մուհարրիր թար-տուս, Մէրզիֆուն վէ Այնթապ Գօլէճլէ-րինտէն պիր թագըմ շակիրտանըն պի զայր ի հազդին թարա էտիլտիլէրինի, վէ միւէսսէսաթը մէգքիւրէտէ պուլունան շակիրտանըն հիսսիյաթը միլլիյէլէրինէ տօ-գունուլըլընը վէ անա լիսանլարընա է-հէմմիլէթ վէրիլմէտիլինի, պիր թագըմ քիթապլարը օգունալարընա վէ եէվմ ի միստուլարընըն թէպճիլինէ միսաասէ էտիլմէտիլինի շակիրտանը չիքեպլէթէ մէճ-պուր էտէն խուտուլար մագալնտա զիքը վէ պէյան էտիյօր, վէ հէյէթ ի մուալի-մունա թալսիլէ էտիյօր քի շակիրտանըն եալընըզ ումուրը թահսիլիլէսիլլէ իշթիլլալ էտիպ անլէրին մէզհէպի հիսսիյաթ վէ գանըշլարընա տօգունմասընլար, շակիրտա-նա տախի թալսիլէ էտիյօր քի միւէսսէ-սաթը մէգքիւրէյէ տէվամ էթմէյէ մէճ-պուր պուլունաուգլարընտան անլէրին ի-տարէ վէ Տիսիվիլինին լիայէթ էթտիլլէր :

Մուհարրիր սօնրա Գումգաֆուտա Լու-սաուորիշեան մէքթէպինտէ իրատը նութգ էտէն էճնէպի միւսաֆիլլէրէ նազլը քէ-լամ էտիպ անլէրին Խրիսթիյան պիր ճէ-մաաթա սէօյլէր իքէն, պիր թագըմ նօգ-սանլար թէլսայիլ էտիլէք անլէրին եիւ-զիւնէ վուրմալարընը խիլաֆը նէզաքէթ պուլույօր, վէ մէգքիւր խաթիպլէրէ գարըլ սէօյլէյէն էֆէնտիլին եափտըլընը միւնա-սիպ կէօրիլյօր :

Պիզ պու մէգալէտէ մուհարրիր էֆէն-տիլին միւէսսէսաթը էճնէպիլէտէ պու-լունան շակիրտանըն մէգքիւր միւէսսէսա-թըն տախիլ իտարէսինէ լիայէթ էթմէլէ-րինէ տաիր պէյան էթտիլի էֆքեարը

Թահսին հետերիդ: Պիլերիդ քի կիչմիշ պիր
իքի սէնէ զարփընտա կերէք միւհասէսամթը
էճնէպիյէտէ վէ կերէք պաղը միլլի մէքթէպ-
լէրիմիզաէ տախի թէհատտիւս հտէն պիր
թազըմ վուգուլթըն, տիւզէնտիլլիքլէրին
պէլլի պիր սէպէպի պու իտի: Մուհարրի
էֆ.նին ղիքը էթտիյի կիպի թալէպէ պիր
մէքթէպին իտարէսինսէն մէմուռն օլմա-
արըլը թազտիրտէ չօգ չօգ անը թէրք է-
տէպիլիւր իքէն, գալգար տա անըն մուլա-
լիմէրինէ գարըլը հագարէթամիլլ լիսան,
հաթթա սիլահ իսթիմալ էսէրսէ, մէքթէպ
պու կիպիլէրի թարտ էթմէքլէ պիր գու-
սուր տէյիլ պիր ֆարզ իճրասընտա պու-
լունմուշ օլուր: Պու վազիֆէյի Այնթապ վէ
Թարսուս Գօլէճլէրի իլէ պէրապէր Ս. Յա-
կուր էյթամսանէսի տախի իճրա էթմէք-
տէն չէքինմէսի:

Լաքին պու մէգալէտէ պիզէ ճալիպի
տիգգաթ ապլ մէսէլէ Գուլգափուտաքի
Լուսաւորիչեան մէքթէպլնտէ վուգու պու-
լան վազըա տըր: Պու իսէ չունտան իպա-
րէթ տիր.— Եագընտա իսթանպօլտա ազա-
ր իճթիմա հտէն Ումուր Խրիսթիյան Թա-
լէպէնին իթթիհատը նամ ճէմիյէթէ մէն-
սուպ պիր թազըմ փէք մուգթէտիր զաթ-
լար իսթանպօլուն ֆարգլը մահալլէրինտէ
ֆարգլը լիսանլարտա էհալիյէ իրատը քէ-
լամ էյլէտիլէր: Պու նութըլար Ինկիլիզէ,
Ալմանճա, Ֆրանսըզճա լիսանլարնտա օլուպ
պաղըլարը տա Բումճա, Էրմէնիճէ վէ
Թիւրքէյէ թէրճէմէ հտիլտիլէր: Պուն-
լարտան Լուսաւորիչեան մէքթէպլնտէքի
գօնֆէրանտա իլք կէճէտէ Օքսֆօրտ մուլ-
լիմէրինտէն պիր զաթ վէ Ամէրիգաաա
Թահսիլ էթմիշ օլան Չինի Մր. Ուէնկ
հէր պիր Խրիսթիյանըն գապուլ էտէպիլէճէ-
յի ումուլի վէ էսասի հագիգաթլարա տաիր
իրատը նութըլ էթտիլէր: Պու նութըլարըն
սօնուհտա կէնճ պիր էֆէնտի քիւրսիյէ
չըգըպ փէք չիւքին թապիլէր իլէ մէգըւր
խաթիպլէրէ գարըլը պաղը շէյլէր սէյլէտի:

Իշթէ պուռն «Յ» էֆ. միւհասիպ պիր վա-
զըա տէյու սէնա հտիյօր:

Միւթէրիդ էֆ. մէգըլար խաթիպլէրին
նութըլարընա մուզիլըր եա եանըլ օլտուգ-
լարը իչիւն տէյիլ, անճագ «Չաթէն պիլ
անլէրի պիլիլիլ» տէյու իթիրազ էթտի: Լա-
քին շայէտ անլէրին սէյլէտիլլէրի անճագ
պիլիլիլ պիլալիյիմիլ մէսէլէլէր օլտա պիլէ
անլէրին ըէտտ օլունմասը մը իճապ հտէր
իտի: Էյէր խաթիպ էֆէնտիլլէրին եափտըլը
մուլթազա միւհթաճը իթիրազ պիր միւսա-
ֆիր նէզաքէթտիլլիյի իտի իտէ, միւթէրիդ
էֆէնտինին պիր էվ սահիպի մագամընտա
եափտըլը նէզաքէթտիլլիք տահա պէյիլք
իտի: Անլէրին պիրի Ինկիլթէրրատան օլ
պիրի թա Ագսա շարգտան կէլմիշ, պի-
լիլ իլէ իլք, պէլքի տէ սօն տէֆա օլա-
րագ կէօրիւշիլլար իտի: Պէյլէ պիր
միւհասիպէթլէ եափըլան օլ չիւքին մուա-
մէլէ պու զաթլարա վէ անլէրին ախտ պու-
լունտուղու ճէմիյէթէ պէյիլք պիր հիւր-
մէթտիլլիք իտի:

Էյէր պու խաթիպլէրին եափտըլը օ-
րատա տէրհալ իթիրազ էտիլէճէք նէվտէն
պուլունտա իտի պիլէ, պու իշ օ կէճէ
քէնտինին միւհասիպ էհլինի պուլմատը:
Միւթէրիդ էֆ. Չինիլլէրին տին միւհասի-
սինին Գրիստոստան պէյիլք պիր զաթ
օլտուղընը կէօթթէրմէք եօրղունըլընը
տէրիւհտէ էյլէտի իտէ տէ, մուգայէսէյէ
գօտուղու իքի զաթլարտան պիրինին իս-
մինի տօյրու թէլէֆիլիլ էտէմէտի, կէօ-
րիւնիլլօր քի օ իտի քէնտինէ չօգ եէնի
իտի: Հէլէ պու չիւքին մուամէլէսիլլէ մու-
գայէսէյէ գօտուղու զաթլարտան Գրիս-
տոսը տա հիշ պիլմէզ իտիլինի տօլպըրտան
իտպաթ էթմիշ օլտու: «Յ»ին էֆրեալըն-
ճա խաթիպլէր հազուրընտա «պիր թա-
զըմ նօղսանլար թէլսայիլ էաիպ եիւզ-
լէրինէ վուրմուշլար:» Պիլ օ ճէմաթթա
հազըր իտիք վէ անլէրին պէյլէ պիր շէյ
եափտըլարընը իշթմէտիք: Պիլիլ ան-

լատըղըմըղա կէօրէ, մէղքիւր կէնճին ասըլ էֆքեարը, վէ օ էֆէնտիլէրին էն պէօ- յիւք դապահաթը պիղէ գոռուռչարը- մըղը սէօյլէմէլէրի տէյիլ, անճագ սին վէ Խրիսթիյանըղ հագգընտա սէօյլէմէլէրի խտի: Իմտի պիղ միլլէթճէ օ մէվգիյէ՞ մի տիւշաիւք քի արամըղտա տին վէ Բրիստա հագգընտա սէօյլէմէք արթըղ պըղ պիւր ֆիիլ վէ թագպիհէ շայան պիւր դապահաթ ատա օլունա:

Պիղէ էօյլէ կէօրիւնտիւ քի էյէր օ կէճէ միւթէրիզ էֆ. օրատա սիւքիթ տուրսա խտի, հուգուգունը միւտաֆապա սայ էթտիյի միլլէթիմիղէ, վէ խուսուսա քէնտի շախ- սընա տահա շէրէֆի պիւր խըզմէթ իֆա- սընտա պուլունմըլ օլաճագ խտի: Սէվի- նիրիղ քի օրատա հագըր պուլունան պաշ- գա կէնճէր մէղքիւր էֆյի քիւրտիտէն աշաղը տավէթ էտէրէք, պու եափաղը- նըն պըղ օլտուղունը, վէ քէնտիյլէ հէմ- էֆքեար պուլունմատըղլարընը կէօթէր- միշ տիրէր:

ՊԻՐ ԶԸՅԱ Ը ՄԻԻԷԼԼԻՍ

ՓՐՕՖ. Կ. Յ. ՅԱԿՈԲԱՆ

Ասլէն թրապիղօնըլ օլուպ մուսիգիտէ հագիգի պիւր տէհա օլտն քէմանիի մէշ- հուր Դաւիթ Դաւիթեան էֆ.նին Ռուսիատա վէ Դարատէնիլ սահլիլնտէ ղայէթ փար- լաղ գօնտէրլէր վէրտիյինի Մէրգիֆունըլլար իշիթտիլքէրինտէ պուրայա տա պիւր գօն- սէր վէրմէսի իշիւն քէնտիսինի տավէթ էթ- միլլէր տիր: Միւմաիլէյհ մէղքիւր տավէ- թի գապուլ իլէ պուրայա կէլմիշ վէ Ա- նաթօլիա գօլէճտէ միւսաֆիր օլմուշ տըր: Մայիս 8 Փաղար էրթ. ազաւը պէօյիւք պիւր իլտիհամ հուգուրընտա քէմանը իւղէրինտէ քեաֆֆէսինի հայրան վէ մէֆ- թուն գըլաճագ տէրէճէտէ իպրաղը մէհա- րէթ էյլէտի: Պախուսուս քէնտի թէէ- լիֆի օլտն էրմէնիսքանըն ռուհու, Կի- լիկիանըն կէօզ եաշխարը պէսթէլէրի

ֆիլհագիգա սամիունը պիւր ալէմի տիկէրէ նագլ էյլէտի:

Պու գատար փարլաղ պիւր մուվաֆ- ֆագիյէթտէն սօնրա ճիւմէնին թէպրիւ- լէր վէ թահսինլէրիյլէ լահաթա վարան միւմաիլէյհ տէհանըն տապահայըն եաթա- ղընտա ճէսէտի պիւրուհ պուլունմըլ տըր: Քէնտիսի ղայէթլէ նահիֆ իւլ վիւ- ճուս վէ նագիւք իւլ միղաճ պուլունտու- ղունտան ֆիւճճէթէն սէքթէի գալպա հէ- տէֆ օլուպ էպէտի ույգույա վարմըլ տըր:

Պու աճըղըլ խապէր պիւթիւն իշիտէն- լէրի էօյլէ պիւր տէհէթ ու էսէֆէ ղարգ էյլէտի քի, թարիֆի նագապիլ տիր: Ա- թըպանըն պիւթիւն էմէքլէրի անճագ էօլիւմիւնիւ թաստիգ էթմէքտէն մատապիւր իշէ եարամատը: Գօլէճ խաթախանէսինին իւշ թապիպլէրի պէլէտիյէ թապիպի իլէ պէրապէր լաղըմ կէլէն թէշրիհաթ ու քէշֆիյաթը պիւր իճրա ըիյէթին իքի ճի- հէթտէն տէ ըէննէտար օլաղընը վէ գալ- պին ֆէվգ էլ ատէ պէօյիւմիւշ օլաղընը, վէ դանըն ճէվէլանտան պիրտէն գաթ օ- լընտըղընըն նէթիճէսի օլարագ վիւճուտըն մօրարտըղընը միւշահէտէ իլէ օլ վէճհիէ լափօրթլարընը թանգիմ էթմիլլէր տիր:

Պէօյլէ նատիրաթտան պուլունըր պիւր Տաղալիլըն պու սուրէթտէ սէօնմէսինէ նէ՞ գատար աճըսագ եէրի տիր: Տահա 31 եաշարընտա, էօմիւնիւն պահարընտա խտի. կէնճիլինին չիշէքլի սէնէլէրինի էվ- րօփանըն պէօյիւք քէմանքէշ ութատա- ըրընըն նէղտինտէ կէշիրմիշ, վէ պիւլպիւլ- լէրին թէրէնիւմիւնիւ թագլիտ էտէր տէ- րէճէտէ սանաաթընը թահսիլ էթմիշ, վէ Պրուքէլ գօնտէրվաթուարընա տախիլ օլ- մըշ խտի: Պիղէ պախշ էյլէտիյի պիւր տաաթըլգ էօմիւր, պիւթիւն պագիյէ ի էօմրտէ ունուտուլամաղ: Սալթ պիւր թէլ իւղէրինտէ Փականինի նամ մէշհուր իթա- լիալը քէմանիյի թագլիտէն թիթրէթտիյի թէրանէլէր, էրմէնիսթանըն ռուհունը իմա

էտէն ինթիզազը պէմզմէլէր՝ նամընը իլէլ էպէտ իպգա էտէճէք էսէրլէրտէն տիր : Իւմիա էտէրիզ քի քէնտի տօսթլարը պուն լարը նէչը իլէ ումումըն հայրէթ ու իսթիֆատէսինէ թագտիւմ էտէրլէր :

Դաւիթ Դաւիթեանըն վէֆաթը միլլէթիմիլ իչին պէյի.ք պիր զըյասա տըր : Անաթօլիա ուֆուզունտա զայէթ զիյատար պիր չիհապ կիպի փարլայըպ կէօղտէն նիհան օլտու : Լաքին տօսթլարը վէ սամիլէրի քէնտինի ապա ունուտամայաճազլար :

Անաթօլիա գօրհն , Մայիս 1911

ԱՏԱՆԱ ԱԶՎԱԼԻ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու Ատանա հազգընտա օգույուպ իչիտէնլէր պիզզաթ կէլիպ կէօրսէլէր իչիթաիքլէրինի պիր բօման իմիլ զանն էտէճէք տիրլէր : Հէր թարաֆտա ինչաաթ, իչ, ախպ ու իթա, զէվգ ու սէֆա, իչրէթ վէ հարաքէթ կէօրիւր : Զահիրէն՝ էհալի զանն էտէրսին ասըլարտան պէրու ըիֆահը հալտէ եաչամըլ վէ օ հալտէ տէվամ էյլէմիլ տիր : Շիւմի իսէ հասըլթ զէմանը օլտուզունտան 72 միլլէթաէն պին պիր չէչիա էհալի կէլմիլ օլտուզու կիպի, Պաղտատ շմէնտիֆէրինին մուհիւմ պիր մէրքէզի վէ Սէյհուն նէհրի իւզէրինտէ ճէսիւմ պիր տէմիր քէօփրիւ եափըլմագտա օլմասը հասէպիլլէ, Ղարպտան սախի պիր խայը ինսան ազընթըր շէհրի տօլտուրմըլ տըր : շէյլէքի այնի զէմանտա Գիւրթճէ, Արապճա կիւրիլթիլլէրի, արապա փաթըրալլարը, ֆապրիգա տիւտիւքլէրի, «Պօնթուր»լար, «Եմհ» փաթլայըլլարը, ֆօնօկրաֆ սէպլէրի, մէրքէպ չընկըրապըլլարը, սէրիսօլ նաղարալարը, թէաթրօ իլանլարը, տափուլ զուրնա գամփանա սէտալարը վէ չէչիալի քիւֆիւրլէր հալայը ինթիզազ էթտիրիլլէր : Աճէլ աճաիպ չափ

գալար, քիւլահլար, չէյթանըն իճատ էտէմէտի ճէր պիչիւմ էլպիսէլէր, պիրախանէլէր, ճամուզ արապալարը, վէլօսիփէթլէր, եէնի միւզէյյէն մաղաղալար, տիւքքեանլար, չէչիա չէչիա ֆիրէնըլէր կէօղիւնէ իլիչիւր : Օլտա օլտա պիր թագըմ խարապալար կէօրիւրսին քի պունլար մէմլէքէթիմիլաէ զաթէն չօգ պուլունուր, վէ կէօրէ կէօրէ պիլգճէ թապիի պիր հալքէսպ էյլէյօրլար : Եէնի ճէսիւմ հօթէլլէր ինչա օլունտուզու կիպի, Օրօզտի Պագ տախի 6,000 լիրալըգ ճէսիւմ պիր պինա եափտըրմագա պաչաւըլ տըր : Էլհասըլ ճէր թարաֆտա իչ վէ հայաթ վար տըր :

Արազիլլէրին գըյմէթի փէք չօգ թէրազըլ էյլէմիլ օլուպ, էվլէլա տէօնիւմիւ եարըմ եա պիր լիրա էտէն թարալար պու կիւն 3—5 լիրա գըյմէթլէ սաթըլլար վէ խարիճաէն ալըճըլար կէլիպ թա Օսմանիյէ վէ Տէօրթ Եօլ թարաֆլարընտան իչթահ իլէ արազի ալմագտա տըրլար : Եէնէ տէ վիլայէթաէ միլիօնլար իլէ գապիլի դէր ամմա պօլ արազիլլէր՝ սէրմայէ վէ ինսանա պէքլէմէքտէ տիրլէր : Պաղտատ շմէնտիֆէրի սթասիյօնը ճիւլարընտաքի տէօնիւմիւ Չէր լիրալըգ արազիլլէր պու կիւն 40—50—80 լիրայա սաթըլմագտա տըրլար : Հիւքիւմէթ պիր խարիթա հաղըրլամըլ օլուպ օրտատ պիր եէնի մահալլէ թէլքի օլունաճագ տըր : վէ թրամիլայ խաթթլարը տախի ինչա օլունմագա թէչէպպիւս օլունմուչ տըր : Շէհրի նէհրին ֆէյզանընտան մուհաֆապա էթմէք իչին ինչա օլունան 20 մէթրօ էնինտէ սէտա պու սէնէ պիլլէ հալա թէմամ օլմագտան ազիւմ խըզմէթ կէօրմիլ տիր : Պու սէտաին իւզէրի այնի վագթտա սթասիօնա կիտէն ճատտէ հալինտէ խըզմէթ էտիպ, իւզէրինտէ թրամիլայ իչէյէճէք տիր : Շէհրտէ 400 աւքէր պուլունուպ 300ի Խրիսթիյան տըր, պունլարըն թալիւմ վէ ինթիզամընը կէօրմէք մուճիպի սաատէթ

տիր : Կէշէն կիւն պիր կէշիտ իճրապը էս-
նասընտա՝ գօմանտանլարը էնվէր պէյին
եիւքսէքտէն տուրուպ գօլթուգլարը գա-
պարարապ սէյր էյլէտիյինի կէօրտիւմ, վէ
եանընա կիտիպ, «Պէյ էֆէնտի, պէյէնի-
յօրմըսընը» տէյու սօրտում իսէ, միւ-
մսիւէյն «էլպէթ պէյէնիւմ, պէօյլէ աս-
քերի քիւմ պէյէնմէզ : Հէմ քէնտի էմէ-
յիմին մէյվէտի տիր, պուռլար պէնիմ տիր-
լէր,» տէյու ճէվապ վէրտի : «Պունլարտա
Խրիթիյան վա՞ր մը,» տէտիմ իսէ՝ «Մա-
շալլահ, 100տէ 80ի էրմէնի տիր, վէ չօգ-
էյի ասքեր տիրլէր : Պագընըղ անլէրի նէ
գատար սէվէրիմ, հէփ եանըմտաքիլէր
էրմէնի տիրլէր վէ միւհրիւմիւ իշթէ պու
Արթինէ թէպիւմ էթմիլիմ, պու փէք պէօ-
յիւք պիր էմիլիյէթ տիր,» տէյու իշթիհա
իլէ ճէվապ վէրտի, վէ իւրվէթէն «Պէն
օնլարա խալիս Հալէպ եաղը եէտիրիւմ,
վէ գատալըֆ իլէ պէսլէրիմ,» տէտի : էյէր
պու զաթըն թամմ մահիյէթ վէ ճիտտի-
յէթինէ էմին օլմասա իտիմ, պու սէօղլէրի
Ապտիւլ Համիտ տէվրինին լաֆլարը տէյու
թէլադգը էտէր իտիմ : Եինէ տէ մաէթ-
թէէսափ Ագասաւմարսըն 541ինճի նօմէ-
րօսընտա եաղըլտըղը իւղրէ Հաճընտա պիր
էրմէնի ասքերէ 4 Արապ ասքեր թարա-
ֆընտան թէարրուզ օլունմուշ տըր, ֆա-
գաթ օրատա պէյան օլունտուղու կիպի
ճէղա թախֆիֆ օլունմայըպ պիթթէմամ
վէրիլմիլ տիր : Պու մէսէլէտէ հէր պիր
խուսուսը պէյան էթմէք պիլդէ խօշ օլ-
մաղ, շունու իթթար էթմէք իթթերիլ քի
ատալէթ խաթըր իշիւն պէօյլէ խապէրլէրի
Իհթիյաթ իլէ վէ թամմ հագիդաթը ան-
լատըգտան սօնրա եաղմաղ վէ նէչր էթ-
մէք լաղըմ տըր վէ տահա զիյատէ մու-
վաֆըղը հիքմէթ տիր :

Շու արալըղ չէհրտէ պիր թագըմ ա-
րաճիֆլէր շայի օլուպ, էհալինին պաղըսը
պիհուտէ գօրդուլար կէշիւմէքտէ պուլուն-
տուլար : Պունլար պիր թագըմ գարըլար

վէ ճահիլ էհալի արասընտա օլան թէվա-
թուրլարտան իպարէթ իտի : Վագաա պու
շայիէլէրի պիր էյլէնճէ կիպի թէլադգի
էտիյօր իտիմ, Եինէ տէ պիշարէլէրի թագ-
պիհ էթմէտիմ, վէ էյէր քէնտիմ տախի
գուվլէի ինզիպաթիյէ պաչընտա պուլու-
նանլարըն սիյրէթ վէ սէպաթլարընը շախ-
սըմը թանրաղըմ կիպի թանըմըլ օլմասա
իտիմ չօգտան սափուշուր կիտէր իտիմ :
Ջաթէն պու սափուշմաղ խուսուսուռտա
սապըգալը կիւրուհունտան օլտուղումու ա-
լէմ պիլիւր : Ճիտտիյէթ ճիհէթիլէ էնվէր
պէյէ ըհգապէթ էտէն պիր տէ ժանտար-
մա գօմանտանըմը վէ պիր տէ փօլիս
միւտիրիմիլ վար : Պիշարէ Ատանալը տիւ-
շիւնէմէյօր քի պիր ճէվատ, պիր Մըսթա-
ֆա Ռէմգի, պիր Ասաֆ, պիր Մէհմէտ Ալի
պիր արայա կէթիրմէք հէր վագթ պիր
մէմլէքէթին պախթը տէյիլ տիր : Քէ-
ղալիք պիր էնվէր պէյ, պիր Ռէշաս
պէյ, պիր Իոմաիլ Հագգը պէյ տէ պիր
արատա պուլունտըրմաղ պու տա հէր
վագթ թէսատըֆ էտէր պիր չէյ տէյիլ :
Շու շայիալարը ատէթա շախսարընա պիր
հագարէթ օլմուշ կիպի թէլադգը էտէրէք
փիւր հիտտէթ օլուպ շապալամալարընը
սէյր էյլէմէք զայէթ խօշ պիր մէնդարէ
իտի : Պիլ էյլէրինտէ նասըլ աչըղ «վուր»
էմըլէրի օլտուղունը կէօրմէք, պու պապտէ
ըէսմի պէյանաթլարընը իշիթմէք վէ եա-
խօտ էմըլէրի ալթընտա նէ կէօնէ պիր
գուվլէթ մէվճուտ իտիյինի անլամաղ մէ-
րագընտա պիլէ տէյիլ իլ : Շախսէն պի-
լիպ էմին օլտուղումըղ ճիտտիյէթ վէ հիւս-
նիւ նիյէթլէրի պիլիւմ իշիւն քեաֆի տիր :

Էյէր սէօղիւմիւ տինլէտէճէյիմի աղըմ
քէսսէ քէնտիլէրտէն պիր չէյ ըհճա է-
տէճէք իտիմ : պու գատար չօգ հիւրի-
յէթի իսթէմէյիլ : Սահիհ տիր քի սապա-
հա գատար չօլուգ չօճուգ սօգադտա կէզ-
սէ պիր չէյ Եօղ : Լաքին Ումուսանէլէր
փէք օրթա եէրտէ վէ փէք սէրպէսթ,

ատեթա պիր չարչը հալինե կելմիշ տիր . մէյխանէլէր իսէ աթըմ պաշընա պիր տա- նէ վար : 13 եաշընտա պիր չօճուգտա ախ- լազպըզըզ խասթալըզը կէօրտիւմ, պէօ- յիւքէրտէ իսէ հիասպը չաշըրտըզ : Քեհաշ- քի պիր ազ շու հուրրիյէթի թահաիտ եթսէլէր :

ՄԵՃԼԻՍ Ի ՄԵՊՈՒՍԱՆՐ ՊԻՐ ԶԻՅԱՐԷԹ

ԿՂԵՄԵՍ ԷՖ. Մ. ՏԱՏՐԵԱՆ

Օամ. Փարլամենթօը կէչէն ձիւմա եր- թէսի կիւնիւ սըհհիյէ ի ումումիյէ պիւտ- ճէսի կիպի դայէթլէ մուհիմմ պիր մէսէ- լէնին միւզաքէրէսիյէ իշթիղալ էթմէքտէ իտի : Իշպու հայաթի մէսէլէ հագգընտա սէրա էտիլէն էֆքեարը մուսթէլիֆէ տ- րասընտա Սըհհիյէ կնճիւմէնի կիպի պիր հէյէթ ի ճէլիլէնին ըէիսի պուլունան էսաա փաշանըն միւթէլտաթ վէ նազարիյաթը միւթէնէվիլիէսինտէ թէնգիտաթտան արի օլամայան իքի խուսուս նազարը տիգգա- թըմըզը ճէլպ էթմիշ տիր : Բէիսի միւշա- ըիլէյ հիյարըմըզտա թապիպլէրին , խաս- թախանէլէրին վէլնասլը սըհհիյէ ի ումու- միյէյէ աիտ վէսսիթ վէ վէսսիլին ֆըզ- տանընտան պահս էթաիյի սըրատա 50— 60 սէնէլէրտէն պէրու էճնէպիլէրին , խու- սուսիյէ Ամէրիգալըլարըն մէմլէքէթիմիլին ֆարզը մահալլէրինտէ , էզճիւմլէ իսթան- պօլտա , Իզմիրտէ , Պէյրութտա , Ուրֆա- տա , Երուսաղէմտէ , Մէրզիֆունտա , Թա- լատա , Այնթապտա , Ատանատա , Տիյարպէքիրտէ , Վանտա վէ տահա նի- չէ եէրլէրտէ խասթախանէլէր թէէ- սիս , վէ պունլարըն տէրունինտէ 100 պիլլէրճէ խասթէկեանը հաթթա մէճճա- նէն թէտապի էթաիլլէրինի , վէ պու ու- զուրա անլէրին քէնտի վազթլարընը վէ նագալարընը էսիրկէմէյէրէք ճանֆէտա- քեարանէ չալըչպ չապալատըզլարընը ա- լա զիքը էթմէմիշ տիր : Իմտի եա պուն-

լարըն մէվճուտիյէթինտէն խասպէրտար տէ- յիլ իտի , եախօս ունութար : Պու իքի- տէն հէր հանկիսի սահիհ օլտա , էսաա փաշա կիպի գըաէմլի վէ միւճէրրէպ պիր թապիպ իչիւն ըէվա կէօրիւլէմէզ : Վազաա , պու էճնէպիլէր սըրֆ ինսանիյէթ նամընա օլարագ՝ աղըր վէ աճը չէքմէքտէ օլան սէ- ֆիլլէրի թախիսէ չալըչմալարըլա , պու խըտմէթլէրինի ինա Ալլահ պիր իւճրէթ տէյու գապուլ էտէրլէր իսէ տէ , պու ֆէտաքեարըզլարընը թագաիր էթմէմիլզ վէ թէչէքքիւր սուլմամըզ տա ինսանիյէթ վէ մէաէնիյէթ իղթիգասընտան տըր զանն էտէրիլ : Բէիսի միւշարիլէյ հիչ տէյիլ իսէ , տիւնեանըն էօթէ ուճարընտան պին պիր քիւլֆէթի իլիթիյար էտէրէք կէլէն վէ պիլիմ խասթալարըմըզ իչիւն տիւշիւ- նէն էճնէպիլէրի պիլէ պիր միւշէվիլզ վէ մուհարրիք մագամընտա միսալ տէյու կէօսթէրտէ , վէ պիլիմքիլէր իչիւն պիլիմ իղմազը այն էյլէմէմիլզ , վէ վազիֆէ է- տինմէմէմիլզ պիլէ ապէս տիր տէսէ ա- ճէպա միւնասիպ օլմա՞զ մը իտի : Էլէմ վէ աղըր չէքէն սէֆիլլէրիմիլին մուալէնէ- թինէ եէթիլմէք պիր ֆէրիլէ ի մուգաա- տէսէ օլտուղունը , մէճլիսի մէպուսան ա- զալարընտան չօղլարը լայըզըլա տէրք ու ֆէրզ էթմիշ օլտալար իտի , սըհհիյէ պիւտ- ճէսի կիպի հայաթի պիր մէսէլէնին միւ- զաքէրէսինտէ տախի թէքլիֆ օլունան զամ- մը քէմալը մէմնունիյէթլէ գապուլ էտէ- ճէքլէր իտի , հալ պու քի , սէնէվի 15 պին լիրա գատար պիր զամմը ըէտա էթմէք ի- չիւն տէմէաիլլէրի սէօլ գալմատը , պու չայանը թէէսսիլի տիր :

Իֆիւնճի խուսուս , էսաա փաշանըն ֆրէնկի իլլէթ ի միւահիլէսինին թէտապիսի պապընտա «606» նամ ուսուլըն թաթպի- գի զըմնընտաքի էֆքեարը իտի : Բէիսի միւշարիլէյ «606» նամ պիր ուսու- լը թէտապի շու սօն կիւնլէրտէ տիգգաթ ճէլպ էտիյօրտա տա , հէնուզ քէպպի գա-

թիյէթ էթմէտիյի իշինն պիզ անը սօն միւքէմմէլ պիր տէվա մագամընտա գապուլ էթմէյօրըզ, շու հալտէ պիզ շիմտիլիք էսքի ուսուլըն թաթպիզինի թէրճիհ էտի. յօրըզ, պու եէնի ուսուլը սա թաթպիզ էթմէք իսթէրսէք տէ, շիմտիքի հալտէ թապիսիյէ էթմէք իսթէմէյօրըզ,» տէմիշ տիր: Տօքթ. Բիզա Նուր պէյ պիր միւթէրիզ հալիստէ էսատ փաշանըն իշպու էքրեարընա շէտիսէն մուխալիֆէթ էտէրէք «606» ուսուլընըն Էլլուփատա թէամմիւմիւնտէն, մէյտանա կէթիրտիյի հիւսնի սէմէրէսինտէն պահա էթտիլինտէ նէ գատար մէմնուն գալտը իսէք, օլ էսնատա Տօգ. Տաղաւարեան էֆէնտինին, «Գապուլ էթմէյիզ, պէշ սէնէ սօնրա թատորգ վէ թագատիր էտինիզ» տէյու Տօգթ. Բիզա Նուրըն եիւզիւնէ գարշը պաղըրմաւորնա տա թէամմիւմիւնտէն: Պու կիւն պիւթիւն միլէլ ի միւթէմէտտինէ անը հիւսնի սուրէթտէ թէլագգի էտիպ, աիւնեայը իհեա էտէն պու ուսուլտան սօլայը գալպլէրի հիտիյաթը շատի վէ միննէթտարի իլէ մալամալ պուլունտուգու հալտէ, պիզ մի գատուլտան իսթինա էտէճէյիզ:

ՊԱՆՏԸՐՄԱՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Բապպտա սէվիւլիւ պիրտաէրլէր,
Բիլիսէմիզ թամիրէ զայէթլէ միւհթամ
պիր հալտէ պուլունըպ, վաիզիմիզ քէնտի
շախտի մէսարիֆիյլէ թապ էթտիրտիյի,
վէ պաղըր տօսթլարա կէօնտէրմիշ օլտուղը
«Մէճմուա» նամ էսէրին հասըլաթընըն
քէնաֆֆէսինի պալատա մէզքիւր մագսէտէ
թախսիս էյլէմիշ տիր:

Շիմտիյէտէք պաղըր տօսթլար զայրէթ
էտիպ մէզքիւր քիթապլարտան ֆիւրուլթ
էթմիշ, պաղըլար իսէ մագթու ֆիյաթլարտան
ֆաղլայա ֆիւրուլթ իսէնէլէր տախի
կէօնտէրմիշլէր իտի. օլ տօսթլարա իսաս
սէթէն թէշէքքիւրլէրիմիզի պէյանըլա, սաիր

տօսթլարըն տախի անլէրէ իսթիսալ էտէ
ճէքլէրինի գալիէն մէմուլ էտէրիզ: Փագաթ
մէզքիւր քիթապլարըն հասըլաթընըն
ճիւմէսի իհթիյաճաթը հաղըրէմիզի
քէնաֆի թէսվիյէյէ քէնաֆի օլամայաճաղընտան,
իսայրիսահանըն իսնէլէրինէ զիյատէսիյլէ
իհթիյաճ հասըլ օլամագ տըր: Վէ ինչաթ
իշինին միւմքին մէրթէպէ չափուգ
պաշանըլապիլմէսի իշինն էրպապը
սէխալէթին քէնտի իսնէլէրինի պիզ իրտալ
միւսէրրաթ պուլումալարը մախսուսէն
րէճա օլունըր:

Հէտիյէլէր վաղըրմիզ Ա. Մ. Թորոսեան
եա տա «Բաիւնիւմա» իտարէսինէ իրտալ
էտիլէպիլի: Պագի մուվաֆֆագիյէթինիլէ
տուաքեար,

Պանսմա Ինճիլի Բիլիսէ Թարաֆրէսան

ՍԲՐԱՆՍ ԲԻՐԵԱՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԱՅԱՆԵԱՆ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Χ. ΠΟΟΥΖΕΜΕΠΕΤΗ

ՊԱՆՏԸՐՄ. Մայիս 12 1911

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԻԼԱԳԻ ԻՆՃՈՒԼԷՐ

Պիզէ հիտտէթ վէ զաղապա թահրիք
էտէն պիլճիւմէ սէպէպլէր տէֆ էտիլիշ
օլտա իտի, զէմինի հայաթըրմիզ պու կիւն
օլտուղու գատար գըյմէթլի օլմայաճագ
իտի: Եինէ տէ չօղլարըրմիզ պիզի թահրիք
էտէն մէսէլէլէրտէն տօլայը թէշէքքի
էտէրէք, աղիմ պիր քեար ստտ էթմէք
կէրէք օլտուղումըզ շէյի զիյան տէյու թէլագգը
էթմէքաէ պուլունտույօրըզ: Իսթիւրիտիա
պիզտէն տահա զիյատէ հաքիյմ պուլունտույօր:
Օ քէնաֆինի թահրիք էտէն պիր գում
տանէսինէ թէսատիւֆ էթտիլինտէ,
անը քէնտի վարըղընըն էն գըյմէթլի
գըմը իլէ իհթաթ էտէրէք անը ինճու
տանէսինէ թէպտիլ էտէր:

Ախլագի ալէմտէ տէ հագիգի պիր
ինճու սատէճէ թահրիքեթ իւզէրինէ
չալընան պիր զալէպէ տիր: Պու կիւն
պի հիտտէթ վէ զաղապա թահրիք էթմէք

իւզրէ հայաթըմըզա տուխուլ էաէն հէր պիր մէսէյէ, պիզէ ինճու եափմագ իշինտէ զիյատէ թալիմ էթմէք իշին եէնի պիր ֆուրսաթ իրաէ էթմիշ օլույօր : Շէյթանըն իւզէրիմիզէ ֆըրլաթաըզը հէր զազապ մատտէսի պիզիմ եէնի պիր ինճույա մալիք օլմաղլըզմըզ տէմէք տիր : Պիզիմ իշիմիզ անլէրի խօշ կէօնիւլ իլէ խաթիգպալ էտիպ, պիզիմ էն գըլմէթի զըմըմըզ օլան մուհապպէթ իլէ անլէրի քիամիլէն սէթր էթմէք տիր :

ՍԻՒՍԼԼԱՐԸՍԵՋԵՆ ԶԵՎԱՊԸ

Վագթըլա պիր քիմնէ Մր. Մուտիյէ պիր թագըմ սիւալլար թագտիմ էտէրէք, «էյէր պու սիւալլարըմա ճէվապ վէրէպիլի իսէն Խրիսթիյան օլմաղա վատ էտէրիմ», տէտի : Մր. Մուտի, «էյէր սէն պու ագչամ Խրիսթիյան օլուպ եարըն սապահչալըն կէլի իսէն սիւալլարընըն ճիւմլէսինէ տէ ճէվապ վէրլիմ», տէյու ճէվապ վէրտի : Պու քիմնէ ֆիլվազը օ կէճէ Բրիտտա թէպիմ օլուպ պիր Խրիսթիյան օլուա : Օլ պիր կին սապահչալըն փարլազ պիր սիմա իլէ Մր. Մուտիյէ կէլէրէք տէտի, «Մր. Մուտի, պէնիմ սիւալլարըմա ճէվապ վէրմէք զահմէթինտէ պուլունմալընըզ զիրա անլէրին ճիւմլէսինէ լաղըմ օլան ճէվապ վէրլիմիշ տիր :» Վար էօյլէ սիւալլար քի անլէրին ճէվապը սէն Բրիտտա կէլուիքաէն սօնրա վէրլիմիշ օլաճագ անլէրի սանա Բրիտտա իզահ էտէճէք տիր : Իմնի անլայամաղըն սիւալլարտան էվլէլ սէն քէնտինի Անա թագտիմ էյլէ, օ զէման տիւնեանըն Նուրու, հայաթընըն պիլճիւմլէ գարանըզ ճիհէթլէրի իւզէրինէ լէման էտէճէք տիր :

ԲՐԻՍՏՈՍԸՆ ՀԻՒՍԵԻՆԵԻՒ

ՆԱՍԵԼ ԿԵԹԻԷՊԻԼԻՐԻՋ

Էլրօփատա մալիմ պիր քիլիտատա Բրիտտաըն մէշհուր պիր սանէմի պուլուն-

մագտա խտի քի, իւք պագըշտա անտէ պիր հիւան կէօրիւլէմէզ իտի : Անըն ասըլ հիւանիւնիւ օլտուզու կիպի կէօրէպիլմէք իշին անըն այագլարըն էօնիւնէ գօնուլըզ օլան մէզպահ իւզէրինէ տիւզ չէօքիւպ տնըն եիւզիւնէ պագմագ իճապ էտէր իտի : Բրիտտաըն պիզի խէլապ էտէճէք օլան հիւանիւնիւ լայըզ օլտուզու կիպի կէօրէպիլմէք իշին էն միւնասիպ վազիյէթ պու կին տալի աշնի տիր : Հիլմիյէթլէ Անըն այագլարըն էօնիւնէ տիւզ չէօքիւպ գալպիմիլին կէօզլէրիլէ Անըն սիմասընը «էյր էթմէլիլիլ : Էյ Խրիսթիյան, պէլքի սէն Բրիտտա չօզ չէյլէր սէօյլէմէք իւզրէ չօզ տէֆա Անըն հուզուրընա կիտէրսին : լաքին սէն կիւնաճըն չիրքինիլինաէն խէլաս օլարագ Բրիտտաըն հիւանիւնէ մալիք օլմաղ իշին գալպինին կէօզլէրիլէ Անըն սիմասընա նաղար էտէճիմին :

ԼԱՍԲԱՐԶՈՒՄ

Լէյլի շիքանըն սերին խապրնիսան Ույանմըշ գէմին մախմուր վէ իւրեան, Պիր աճիպ սէսէ էսիպ իճապէթ, Կիլիմիր էլվան, հիւսն ու գերաճէթ, «էյ գէմին ույան, իշքէ կիսիյօր, Պա՛գ, Շահըն ճիհան ուրուճ էսիյօր :»

Փէրի փախիլլէ պասը սէհէրին Երջգանըպ քաթիիր էսիլմիշ գէմին, Էզհար ու էշմար վէ կիւշ ու կիւշէն, Ինճու մերճանըար իլէ միւզէյէն, Ղարիպ իհիւրաւ իլէ տուրույօր, Չիւն Շահըն ալէմ ուրուճ էսիյօր :

Ամիքապ ալքուն փէրթէվէրիլլէ Ախ էքմիշ սերեա, սաթիըն գէմինէ, Էլիսէ գարիմ, սիմին գաթրէլէր, Պիր խուպ կէրտունէ թէսարիֆ էյլէր : Կէրտունէ, քարիգ, հազըր պէլիյէյօր, Չիւն Շահըն ալէմ ուրուճ էսիյօր :

Բեկեւարենկ կիւղէր, գոգուլար միւսպահ,
Սարմըզ գեմինի պիր միւսի մեզպահ.
Էօթիւղիւր գուշար խուս նեշա իյէ,
Սէս վերիւր սանկի ասիւման պիյէ :
Բուհ ք քապիաք գըշաւ եսիյօր,
Զիւն Բապպ իւղ երպասպ ուրուճ եսիյօր :

Պիւթիւն ճիւնանք, խուրշիսի քապան
Թեմվիր, քեզեինէ օյուր շիքապան.
Հէր պիր գերեհսէն եթսիճն միւրուր
Դապս ք գուզսիւղար եսէր քեզանիւր,
Ասիւման սիլշաս, խեկսան օյուրյօր,
Զիւն անուր ք ճիւնան ուրուճ եսիյօր :

Շու մեկնազիրի գերամեթիւսքեր
Սիւրիւնէ մաղուս, մեմքուն միւմինդեր,
Կեանի քեշեթիւր, քերեմնիւմ, տուս,
Կեանի լեպպեսքե եյիւր քեմաշա :
«Յիսիւ... Մուսղիմ... Մեսիհ կիսիյօր,
Բապպ ք գուղ ճեղալ ուրուճ եսիյօր :»

Իշքե միւմէյլա սիւմ ու գեր պապլար,
Դաշքըմըզ սերին եսէր ինթիզար :
Ժիւմնուր ք սեմա ելլերսէ քանպուր
Եեթիւ, եեթգեպան անդեխան օյուր :
Կիւլպանկ չեթիյօր եհէր, կեօֆ վե ճիւնան,
Զիւնիս Խեղասեւար ուրուճ եսիյօր :

Կիսիյօր, լաթին քեֆրար կեյեմեֆ,
Կեյիպ սիւնեայր Օ հիւսմ եսեմեֆ :
Թեգ վիւրուսինէ պիւնիսաս ճանլար
Ինթիզար եյիւր, ահ, լեյլ ու անհար :
Կեյեմեֆ, Էվվեթ, չիւն վաս եսիյօր,
Կերլի Խեղասեւար ուրուճ եսիյօր :

Կ. Յ. ՍԹԱՆՊՕԼԼԵԱՆ.

Էն եիւքեք վե էն գըյմեթիւ իշ իւ-
համ ալըրըզ տա օնտան կելիր, իլհամ
խե չօղ տեֆա եիւքեք վե գըյմեթիւ
կեօթիւնմէյէն իլլերին իճրասընտան կելիր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ԱՄԵՐԻԳԱ ՂԱԶԵԹԱԼԱՐԸ

Մը. Ուիլ Իրվին Ամերիգա զազեթալա-
րընըն թարիխինսէ կեօթիւմիւշ օլան պաշ-
լընա տեօթ մուհիմմ խաթիւր հարաքեթ-
տէն պահա էտիյօր : 18—19 սարլարտա
Ամերիգատա (քեզալիք Ինկիլթերատա)
զազեթալար տահա զիյատէ սէր մուհար-
րիւլէր թարաֆընտան նէշը էտիլէն պաշ
մեզալէլէրէ էհէմիլյէթ վերիւլէր իտիւ Անլէր
պաշ մեզալէլէրին էֆրիար ը ամմէյի իղհար
վե թեշքիլ էթմէք մահիլյէթինէ մալիք
պուլունտուղունա ինանըլար խտի : Մէզ-
քիւր թէսավիւրըն զեվալա եիւզ թուլ-
մաղա պաշլարըզ սըրատա զուհուր էտէն էն
մէշհուր մուհարրիւր Հօթէս Կրէլի օլմուշ տըր :
Մէզքիւր իւք թէսավիւրըն քէնտի հատա ը
քեմալինէ Ամերիգանըն տախիլի մուհարէ-
պէլէրի զեմանընտա Եթիլյալիւմիլ օլան
պու զաթ , քէնտինին իսթիգամէթ , ազի
գուվէթի իլէ վե տաիլէսինէ եագըլըր պիր
չիլվէի լիտան իլէ հագիլաթէն էֆրեար ը
ամմէյէ չէքլ վերմիլ տիր : Սըրֆ թիւնորէթ
մաղսէտիլլէ զազեթատընա իրաւ օլունան
իլանլարտան սանքի նէֆրէթ էտէր խտի :
Օ պիր զազեթաճը օլմադտան զիյատէ պիր
միւլէլլիֆ խտի :

Ղազեթատա խապէր իշինի իւք խտիւլ
էտէն ճէյմս Կօրտօն Պէնէթ օլտա : Պու
քիմնէ քէնտի զազեթատը օլան Հերալտա
նէշը էթտիլի իւք մեզալէլինտէ էսքի մէս-
լէքի թէրք էյլէտիլինի ըհամէն իլան էթ-
տի : Օրտան պուրտան խապէրլէր պուլուպ
նէշը էթմէյէ պաշլատը : Մէրհամէթսիլ
վե զամիւրսիլ օլան պու զաթ եինէ տէ
խալգ վե իճատ էթմէք գուվէթիլլէ ա-
հայիպ պիր տէհա խտի : Իքի իւշ սէնէ
զարֆընտա Հերալտա կեօթերիլլէն իգթի-
սատի ասորը թէրազգը չօղլարընը քէն-
տի արգասընտան չէքիպ կեօթիւրտի :

Ղազէթաւար խապերէրի տահա թէզ վէ
էվվէլ նէշր էտէպիւմէք իշիւն պիր միւպա-
րէզէ հէյէթինի ախշ էյլէտի : Պէնէթ ա-
ճախ պէ զարիպ թարիզէր վէ վաորթա-
լար իլէ պու մէյառն Ը միւպարէզէտէ տախ-
մա զալիպ օլարազ չըդար խոի :

Զարլա Տէյնա քէնտինին նիւ Եօրգ Սըն
ղազէթաւարնաա զազէթա նէշրիյաթընըն
պիր ֆէնն օլուղունը խտտիա , վէ օ թէ-
տավուրա թէշվիդէն իշէ իպթիտար էյլէ-
մէսիյէ իւյլիւնիւ միւտաթէթին միւէտախի
պուլունտու : Տէյնա քիթապէթին քիւլիւք
պիր հէմշիրէսի պուլունտան զազէթա նէշ-
րիյաթընըն կիւզէյ օլմազ կէրէք խալիյինի
խտտիա էյլէտի : Պունըն նէթիճէսի օլարազ
հաթթա ատի խապերէրի պիլէ Սընտա ,
սատէ , թէֆէրուաթլէ , պազէն հիճվի ,
ամմա տախմա զարիֆ վէ պէրրազ օլարազ
նէշր էթմէյէ պաչաւար : Տէօրտիւնճիւ
միւտաթէթին միւէտախիյէրի ֆուլիզէր վէ Հըրսթ
օլուպ՝ պունըար զազէթալարա միւտախի
ումուլի նազարըյէ պազըպ , անլէր վաոր-
թաւըյէ ամմէյէ միւլէալլըզ տալալարըն
տէրիւհտէ էտիլէրէք գազանըլապիլիւ խտի-
յինի տէրմիյան էթտիլէր : Մը. ֆուլիզէր
Փօսթ Տիւրիյէ զազէթաւարնը հուգուզ Ը
ումուլիյէնին միւտաֆաա , վէ մուհաֆա-
զաւը էմրինտէ էօյլէ մալիւմ պիր միւ-
տաֆի վէ միւպարըզ մէվգիինէ վազ էթ-
տի քի , հալա պու կիւն Սէնթ Լուիլ է-
հալիսի պիր տալա իշիւն պիր ալօգաթա
միւրաճաաթ էթմէզուէն էվվէլ Փօսթ Տիւ-
րիյէ էազմագըլա մէյյալ տըրլար : Հըրթ-
պըն աուլ իշ վէ մէհարէթի հէյէթ ի իճ-
թիմաիյէնին ահվալ Ը բուհիյէսինէ ալեհա
օլուպ , ումուլ ինսանըարն մէզազընտա-
քի ալի գըյմէթի թազտիր էթմէքուէն ի-
պարէթ խոի : Օ սօգազտաքի զէվալլը
քիմնէլէր վէ մաթալիտաքի խըզմէթճի
գատընլար թարաֆընտան սէվիլէմէյէն պիւ-
ճիւմէ խապերէրի պիր թարաֆա ֆըր-
լաթուր : Անըն զազէթաւարն էլինէ ալան
հէր քէս նէ կիպի մէսէլէլէր արգաւորնտա
տուրուօր խալիյինի կէօրիւր խոի :

ՄԻԻԲԷՄՍԷԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԷՅՐԻ Բ. Ս. ԷՆՏՐԻԻԶ

9.

Օլ սիւքիւնէթին ատէմ ի թազաիր
տէյիլ , անճազ իհթիմալէն շու բիյաւըզ
ճէնուպիւնըն տէտիյի կիպի , «Տիւնեաա
հէր հանկը պիր խաթիպէ թազալիմ էտիլէ
կէլմիշ օլան էն ալի վէ քեաւիլ պիր էսէր ի
հիւրմէթ» խալիյինի հիսա էտինճէ , միլլէթին
եիւքլէրինի մէսէրրէթլէ թաշըմազ իշիւն
քէնտինէ պիր եէնի գուվլէթ կէլտի : Օլ-
լան տէվաւմ էտիպ , «Պու շէհիտէր նաֆիլէ
եէրտէ գան աէօքմիւշ օլմայաճազլար ,
անճազ ճէնապը Հազըն աֆիւրլէ պու
միլլէթ հալաթ Ը հիւրիյէթէ եէնիտէն սօ-
ղաճազ , վէ էհալիյին օլուպ էհալի վաաի-
թաւըյէ խտարէ օլունարազ էհալի իշիւն
օլան հիւքիւմէթ բուի զէմինտէ մահվ օլ-
մայաճազ արը ,» տէյու օգ ուտուղունտա ,
օ խաթթախանէ օտաւընտա կէթիսպուրկ-
տաքի նէվտէն պիր սիւքիւնէթ վուգու
պուլտու : Զապիթ չօճուղըն սէօգիւնիւ քէ-
սէրէք , «Նէ աճախ պիր նուլթ արը ,
պունտան տահա էյի սէյլէմէք օլմազ :
Սաիր զաթլար կէրէք Շիմալ կէրէք ճէնուպ
իշիւն միւէտաիր քէլաւար իրաւ էթմիւլէր ,
լաքին պանա կէլիր քի իքի թարաֆա
տօղրու տախի մուհապալէթ իպրազ էտէ-
րէք պու տէրէճէ գուվլէթլի պիր նուլթ-
զըն միպի սէպգաթ էթմէմիշ տիր : Հիշ
պիր աճը բուհ իպրազ էթմէյէրէք եինէ
տէ պիր թարաֆիլի օլմազ , վէ քէնտինի
Շիմալի եա ճէնուպի տէյիլ անճազ Ամէ-
րիգալը թէսմիյէ էթմէք էն պէօլիւք պիր
զաթ օլմազ տէմէք տիր : Խաւմին հիշ պիր
մէրարէթ հիսա էթմէմիշ , պէրաքս սանա
գարչը մուհապալէթ իլէ էօլիւմ տէրէ-
ճէսինտէ մուհարէպէ էտէր տէյու հիսա
էտէր իսէն՝ պու շէյ պու մէմէքէթի թէր-
ֆի էյիլէր , վէ պէշէրիյէթի՝ ուղրունա էօլ-
մէքլիյի տէյէր օլան պիր նօթթայա իսալ
էտէր : Պու քէլաւար կիւզէլ վէ մանասաւ
տըրլար : Լինգընըն բուհը օրաույա նէֆիս
էտիլմէք գապիլ օլաա խաի մուհարէպէ
զահմէթ ու աճըար միւնտէֆի օլուր խոի ,»
տէյիպ , «Պէյլէ տէյիլ մի էֆէնտի ,» տէ-
յու սիւալ էյլէտի : Լինգըն եալաշճա վէ

առուտե պիր դիր գալալ իլէ «Էվվէթ, էյի պիր նութգ տըր,» տէտի:

Դըզըն ճէնուպը՝ լաթիֆ վէ առէթա սիհրէյիծի պիր թավր իլէ, սէօզիւնէ տէվամ էտիպ, «Պիլաշիւպհէ պէնիմ նօգթա ի նազարմտան թէքմիլէն եանըլ տըր: Պէնիմ գանըլմճա շու սէօզլէրին էսասընտա տուրան թասավիւր պաթըլ վէ ֆախտէսիլ տիր, լաքին եինէ տէ պու զաթը վէ աւնըն քէլամլարընը թահսին էտէրիմ: Քեաշքի էօլմէղտէն էվվէլ էլիմի անըն էլի իչինէ գօյա պիլէ իտիմ,» տէտի: Վէ պու նու սէօզլէր իքէն անըն սիմասը թաթըլ վէ փարլապ պիր թէպէսսիւմտէն նաշի չէֆֆաֆ պիր հալ քէսպ էտիյօր իտի: «Պէն անա տէր իտիմ քի պիղիմ ճիւմէմիլ, էն էյիլէրիմիլ, քէնտի գանըլմըղա կէօրէ, մէմէքէթին հագիգի խալըլ իչինէ մուհաւրէպէ էտիյօրուլ,» տէտի: Պու հէնկեամտա եօրլունըլ սէպէպինտէն լուղէթլէր ալզընտան տէօքիւլմէյէ պաչաաը իսէ տէ, եինէ տէ սէօզէ պաչամադ իսթէյէն պիրատէրինի ամիրանէ պիր թարզտա մէն էյլէյիպ տէտի քի, «Պիր քիմնէ էօլիւմէ չօգ եազըն կէլիպ՝ տահա վասի օլան պիր քիւրէ ի հավատան հուպուպ էյլէյէն ըրիզկեարը մէղարտան հիս էտինճէ, օզէման առի վէ ուֆապ չէյլէր նաղարտան զալի օլուրլար: Մուհարէպէնին աճըսըն ունութմուշըմ: Վաթան մուհապպէթի վէ հայաթըմը անըն ուզրունա ֆէտա էթմիլ օլմադ իգնաիյէթի իլէ մէսթ ու մէսրուր օլույօրըմ: Նութգ, ահ, օ նութգ սիզին թարաֆըն աախի պիղիմ թարաֆ գատար հազըլ օլուրլունը կէօթէրմիլ տիր: Քեաշքի էլիմի Լինգընըն էլի իչինէ գօյապիլէ իտիմ:» Պու սըրատա օլ պէրրադ վէ տէրին սէտա զաիֆլէնիպ թիթթէմէյէ պաչաաը: Զաիֆլէնտի վէ էնճամ ֆարիլ օլուր:

Օ՝ հէվի ճան իլէ էլինի տիշարը ուզաւորապ եանընտա տուրան առէմին իրի փարմազլարընը թութթարադ իլթիւրապը ճան գուվլէթի իլէ չէքիպ անը եէրէ օթուրթ-

տու: Մահպուս զապիթ ճան չէքիշտիլի սըրատա էօլիւմ աճըսը իլէ, առմա միւթթալի օլմայարադ, պու եէնի տօթթունն էլինի գալրայրապ սըգտը: էօլիւմիւն գափուսու աչըմըլ օլարադ, չէտիտ պիր ըրիզկեար օ չէն վէ մալլուպ օլմուլ օլան ըուհու, քէնտինն պիր ալ էվվէլ հազընտա պահս էյլէտիլի տահա վասի քիւրէ ի հավայա նազլ էթմէքտէ իտի: Պիր տէ միւճահատէ խիթամ պուրու: Պի հիսա պաչը չօճուղըն պազուլարը իւզէրինտէ իսթիւրահաթ էյլէտի, վէ ճէնուպ ապէրի էլինի ալզու էթտիլի իւզրէ օլ էլին իչինէ, Աբրահամ Լինգընըն էլինին իչինէ ըահաթճա գօյմըլ օլարադ թէտիմ ի ըուհ էյլէտի:

Ո Օ Ն

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼԻՍ Ի ՄԷՊՈՒՍԱՆ

103իւնիս ինքիմատա՝ սըհիլէ իտարէսի պիւտճէսինէ տաիր միւղաքէրաթ ճէրէյան էյլէտի վէ պու միւնասիպէթիլէն էնճիւմէն ի սըհիլէ ըէիսի էսատ փաշա տէմիլ տիրքի, «Ահվալը ումուլիլէ ի սըհիլէմիլի մուհաֆազա վէ միւտաֆաա իչինէ մէմէքէթիմիլգտէ հէնուլ ճիւտի պիր միւլէտէսէ մէլճուտ տէյիլ, պուսըն իչինէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան էտիլէն մէսաի վէ իգտամաթըն սէմէրէտար օլմասը 120 պին լիրայա միւթէվազըլթ տըր, պու սէնէ թախսիս էտիլէն 70պին լիրա աղա քեաֆի տէյիլ տիր»: — 104իւնիս ինքիմատա՝ մէարիֆ պիւտճէսի միւնասիպէթիլէն, Իսկիլիլ վէ Ալման թարգըլ թալիմ ու թէրպիլէսի թէրճի էտիլմիլ, վէ Փափազեան էֆ. Պալզան հիւքիւմէթլէրինտէ թահիլ ի իպթիտաի իչինէ վէրիլէն թախսիտաթը, օգուլուպ եազմադ պիլէնլէրին տաէտինի, մէվճուտ մէքթէպլէր իլէ անլէրէ տէվամ էտէն շալիլորտանը մըգտալընը, վէհասըլ էմր ի մէարիֆ հազընտաքի անլէրին թէրազըլընը պիլիմքի իլէ մուգալէսէ էտէրէք, պիղիմ փէք կէրիտէ գալարըլմըլ սէօյէտիքտէն սօնրա պաղը թէքիֆաթտա պուրլունմուլ տըր: Իզմիր մէպուսըլ էմմանուէրիտի էֆ. «Մէքիսիպ ի զայր ի միւլիմէ միւֆէթթիլլէրի մէսէյէսի հալ օլուրտա իթթիհատը անասըր տա հասըլ օլուր,» միւթէլատաւնտա պուրլունտու: — 105 վէ 106իւնիս ինքիմատա՝ 327 վէ 328 սէնէլէրինտէ, Վանտա, էրզրուտա, Պաղտատա, Մուտուտա, Տէպրէտէ, Շքօտտա վէ Ասանտա մէքթէպլէր

ինչպես իշխան մեծիսին պիր կիւն էվվել էքսերի-
յէթ հազար տէյիլ իքէն գապուլ էտիպ մէսրիֆ
պիւտմէսինէ զամմ էթտիյի 200,000 լիրա մէսէ-
լէսի մալիյէ էնճիւմէսինէ հէվալէ էտիլալ: Մէճ-
տի էֆ. նին ըէթի Երուսաղէմ մէյտանա կէլէն
պիր չօգ զարար ու զլիսանլարը իրաէ էտիպ, ըէ-
թիսին լաղվըյա պոնտրօլ թապիր օլունան ու-
սուլուն թէէսիսինի միւթէզամին թաղրիբի
գանուհնամէլէր էնճիւմէսինէ իրապ օլունտու:
Մալիյէ պիւտմէսի միւզաքէրէսի միւնտապէ-
թիլէ իրաա վէ վարիտաթ թէզկիտի մէսէլէսին-
տէ պաղլար կէօմրիւք լուսուամթընըն տրթ-
աըրըմալը լիւզուամնաան պահա էթտիլէրի սը-
րաաա Զօհրապ էֆ. տէ շու պէյանաթտա պու-
լունուլ տըր: «Էվվէյա սիյասէթ ի տաթիլիյէ-
միդի էյի պիր թէմէլ իւզէրինէ վազ էթմէլիլիզ,
չիւնքի ումուրը մալիյէմիզ մունթազամ օլուր-
աա հալը սիյասէթ տէ մունթազամ օլուր: Էվ-
րօփաաան կէլէն էմթիալը միւթէնէվվիյէնին
զըսմը ազամընը՝ էնալիսիզին ֆազիր վէ զաիֆ
զըսմը կէթիթթիթիլի սաթըյօր, պունլարաա տ-
ղըր վէրկիլէր թահմիլ էթմէք ինտաֆա գարչը
տըր: Զէնկիլէրին իշտիլէրի աղըր փահալը չամ-
փանէալարաան աղըր վէրկիլէր ալընտա պու տէ-
յէր, նասըլ քի ինկիլթէրաաա պէօյլէ կափար-
լար: Պէն վարիտաթըն թէզեիտի թարաֆաա-
լըյըմ, շու չարթ իլէ քի, ալիսայա ախտ զըսմը
թէզեիտ էթմէլի, վէ ավամմը նասըլ ինճիթմէ-
մէլի»: 107 իննի ինքիւնտա՝ տէվր ի տաղըզաա
էրմէսի խաթթախանէսինէ 680 չիֆթ էքմէք վէ
125 քիլօ էթ, քէզա Գալֆուսան էյթամֆաանէսինէ
15 չիֆթ էքմէք վէ 7½ քիլօ էթ վէրիլիլ իքէն
պունլար տէվր ի ճէտիտաէ գաթ էտիլմիլ խտի,
պունլարըն տէվամը մուսիլրանէ թալէպ օլուն-
տու: Էնաա ի միւզաքէրէտէ Սինօպ մէպուը
Խօճա Հաաան Ֆէհմի էֆ. խանէսին տէվամընը
թաալիպ էյլէտի:—108 լի 109 ըննը ինքիւնտա՝
տէվր ի տաղըզըն միւսթէպիտ մէմուրլարը-
նա հիւքիւմէթ թարաֆընտան աալ ու ինաան
նամըյա վէրիլէն մաալաթըն լաղվընա տաթի կէ-
թիլիլէն 15 իմզալը պիր թաղրիլ իշխան էվվէյա
հիւքիւմէթին իզահաթ վէրմէսի արղու էտիլտի:
Զէսթըր փրօթէսի միւզաքէրէսի էլէ ալընլա,
1566 քիլօմէթրօ թուլունտա կաթըմաաը միւ-
թէնաավվէր պուլունան պիր շմէնաիֆէր խաթթը
իշխան, տար օլուրաա 15—16 միլիօն լիրայա,
կէնիլ օլուրաա 20—22 միլիօն լիրայա ինթիյաճ
պուլունտուղը հալտէ, պունըն իտէ Օսմանլըր
թարաֆընտան թէտարիքի զայր ի գապիլ օլուն-

ղունտան էճնէպիլէրին սէրմայէսինտէն խաթթ-
ֆաաէ էտիլմէսի միւնաաիպ կէօրիւմիւլ տիր:
Պու պապտա հիւքիւմէթ Զէսթըր թէքիֆինի
գապուլ էթմիլ օլուպ մէզքիւր թէքիֆէ կէօրէ
տար խաթթ էտիլաճազ: Մր. Զէսթըր խաթթ-
թըն 20 քիլօմէթրօ պուալը մէսաֆէսինտէ մա-
տէնէր թէհարրիսինէ վէ անլէրի իշէթմէյէ սէ-
լահիյէթտար պուլունաճազ տըր: Ինչաաթ Խար-
փութտան պաչալըպ, Տիյարպէքիլ—Արղըն—
Պիթլիա թարիլիլէ վան կէօրիւնիւն ճիհէթ ի
չիւնալիլէ վէ կա ճէնուպիլէսինտէն ալըրաազ
Եուսուլթալըզաա գարար գըլաճազ տըր: Մէճ-
լիստէ՝ Զէսթըր թէչէպիլիսիւ հազգընտաթի
իշպու գարարաա գարչը սէօյլէյէր վէ պա-
ղը թաալիպ ինքաաընը թէքիֆ էտէնլէր օլ-
տուղու կիպի անըն թագաիր օլունտուղընը վէ
էզէր ճիհէթ պիզէ խաթթաալիլ պուլունտու-
ղունտա սա միւտաֆաա էտէնլէր օլունլ տըր:
Մէճլիսին պիր հաթթաա տահա թէմուրիլիլ տաթի
իրաաէ ի Սէնիյէ սուտուր էթմիլ տիր: —
110 ըննը ինքիւնտա՝ Հալէպ մէպուը Ալի ճէ-
նանի պէյ պիր թագրիլ վէրիպ Բուսիա տէվ-
լէթինին սօն թէպիլիլին հուզուզը սիւվլէլ
մուզայիր պիր մուսամէլէ օլտուղունը պէյապէ
պու պապտէ խարիճիլէ նաղըրընտան իզահաթ
թալէպ էյլէմիլ տիր: Սիւշարիլէյ ճէվալընտա
Բուսիա սէֆիրինին անճազ չիֆահի պիր թէպ-
իլիլտէ պուլունտուղունը վէ անա ճէվապէն Թիւր-
քիսինըն անճազ տաթիլիլ պիր խաաընը պաաաըր-
մազ իշխան ասքէր ճէմ էթմէքտէ, վէ գօնու
սէվլէթիլէրէ գարչը պիր տաալէթ պէպէմէթ-
տէ օլտուղունը պէյան էթտիլինի զիքը էյլէմիլ
տիր: Պունտան սօնրա Դապինէ իշխան իթիմաա
ընէր թալէպ էտիլմիլ վէ մուսալիֆ թարաֆտան
պաղլարը մէճլիսի թէրք էտիպ տիշարը չըզ-
մըլար վէ պաղլար լէյտէն խաթթիւքաֆ էթ-
միլէր, վէ պէօյլէճէ հաղըր զան 182 աղանըն
135 ինն ընէր իլէ պէյանը իթիմաա էտիլմիլ տիր:

ՏԱԽԻԼԻ

Բուսիա քիպիլիպը.—Կէչէն Զարչանպիհ կիւ-
նիւ Բուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան Սթան-
պօլ Բուս սէֆիրի Թիւրքիա-Դարաաաղ միւնա-
սէպաթընտ տաթի Պապը Ալիյէ պիր թէպիլիլաթ-
տա պուլունտուլ տըր: Սնտէ, Օսմանլը գուվ-
վէ ի ասքէրիլէսինին թամմ Դարաաաղ հուտու-
տունտա ճէմ էտիլմէսինին սուլը պէյն էլ մի-
լէլէ գարչը ճիստի պիր թէչիլէթ թէչքիլ էյլէտի-
լի, հուսուտաա զուհուր էտէճէք էն քիւլիւք

պիր հատիսէ պիլէ վէխիմ պիր ինթիլաֆա սէ-
պէպիլէթ վէրէպիլի իսիլի, Գարատաղ Հիւքիւ-
մէթինն թէտարիքեաթ ը ասքերիլէսինն սըրֆ
քէնտի տախլինտէ թէմին ի ասայիլ վէ միւտա-
ֆա ի նէֆա էսապարընը հաղըրլամազտան իպա-
րէթ պուլունտըղը զիքը, վէ Թիւրքիայա, քէն-
տինն Գարատաղա գարչը հիլ պիր ֆիքը ի թէ-
ճալուզիտէ պուլունտըղ պէմամիլլէ միւտա-
լէմէթնոյանէ էֆքիար փէրվէրտէ էյլէմէքտէ օլ-
տուղընը պիլա իմաթէ ի գէման վէ սուրէթ ի
սարիհէ վէ գաթիլէտէ պէյան էյլէմէսի լաղըմ
իսիլի ինթար էսիլմիլ տիր: Մաթպուլաթ ը էճ-
նէպիլէտէն պաղըլար թէպիլլաթ ը մէզքիւրէնն
Գարատաղ հիւքիւմէթի թարաֆընտան հուտուա-
տա Օսմանը գուլվէ ի ասքերիլէ ճէմինն մէն
էտիլմէսի զըմննտա տիւվէլ ի մուազզամայա միւ-
րաճաթըն պիր նէթիճէսի տիր տէյու զանն է-
տիյօրլար: Պաղըլար իտէ անըն սէպէպ ի հազի-
գիսի տէյու սոն վազիլլարտա Թիւրքիատա մէյ-
տանա կէլէն պուհրանը վիւքէլա, ֆըրզա միւ-
նաղապարը, Եէմէն վէ Արնաւլուտըղ իսեանը
կիպի վուգուլաթ վէ միւնաղաշաթ ը տախլիլէ-
նին Կէնճ Թիւրքլէրին մէսլէք ի սիյասիսինն տաիր
Բուսիանն ֆիքըրինտէ հասըլ էթսիլի սուի թէ-
սիրն նէթիճէսի իսիլին իտտիա էտիյօրլար:
Սեկին «Իք թէքտիրիմիլ» սէրլէվաճըլէ նէչը
էթսիլի պաշ մէզալէսինտէ պու սոն թէսալ-
վուրը թէկիտ էտիյօր: Պաղը զաղէթալար իտէ
տէվր ի իսթիպատտա մախսուս չէյվէ ի լիտանը
նօղթա ի նաղարընտան մէզքիւր նօթայը թէն-
գիտ վէ մուսիսէլէ էտիյօրլար: — Օսմանիէր
Լօյքըն վէրսիլի պիր իտաղէրէ կէօրէ Պուլ-
կար Հիւքիւմէթի Թունճա էֆրատ ը մուս-
թաֆըղէ րէտիֆլէրինն սիլան ալթընա չա-
ղըրըմը տիր: — Մայիս 27տէ Պուլկար հուտու-
տընտա եէնի պիր միւնաթէմէ վուգուլ պուլուպ
Ց սասթ տէվամ էթմիլ, վէ անտէ Թիւրքլէր-
տէն պիր զապիթ վէ իքի նէֆէր իթլաֆ, վէ
Պուլկարլարտան պիր նէֆէր մէճրուհ էսիլմիլ
տիր: Պուլկար հուտուտընտա պուլունտն Պուլ-
կար պաշպօղուզլար վէ էֆրատ ը րէտիֆէ մէզ-
քիւր միւնաթէմէլէ ինթիլաք էթմիլլէր տիր: —
Մալիսօր իսիլանը. — Վէրիլէն րէսմի իտապէրլէրէ
կէօրէ պիլինճի ֆըրզա պիր զաշ եէնի թէֆիլէ-
րի իշլալ էթմիլ տիր: Միւրէթթէպ իքինճի ֆըր-
զա իտէ իւշ գօլտան քէմալ ը մուվաֆֆազլիլէթ-
լէ իլէրիլէյէրէք, Տուտայի, Ձաղօֆ վէ Ղրատիլ
թէֆիլէրինն վէ Ուզֆալա սըրթլարընը իշլալ
էթմիլ տիր: Էտհէմ փաշա միւֆրէլէսի 1000

գատար աղըլարը թէնքիլ էտէրէք Ուզիլլէթ
գարիլէսինն չիմալ սըրթլարընը իշլալ էթմիլ
տիր: — Կիրիս մեսէլէսի. — Ինկիլթէրրա, գատ-
լար թալինի կիրիս միւսիմանլարընն ինթիլա-
պընա թէրք էտիլէրէք էաղընը քէյֆիլէթ ի թա-
յին Շէյխ իւլ Իսլամ թարաֆընտան թաստիլ է-
տիլտիքտէն սօնրա տիւվէլ ի համիլէճէ տախի
թասվիլ էտիլմէսինն թէքլիֆ վէ տէրմէյան էթ-
միլ տիր: Պու թէքլիֆ տաիր տիւվէլ ի համիլէ
մէյաննտա միւզաքէրէյէ տէվամ օլունտազտա
տիր: — Կէլէն Ճիւմա էրթէսի կիւնիւ էքէրիլէթ
ֆըրզա ը 11 րէյէ գարչը 45 րէյ իլէ գապիլէյէ
իթիմաա կէօթէրմիլ տիր: — Սէյյահաթ ը շահա-
նէ պիր հաֆթա սօնրայա թէէիլի օլունտը տիր:
— Հարապիլէ նաղըր Մահմուտ Շէվքէթ փաշա
օրտունըն սիյասիլաթ իլէ ինթիլալ էթմէյէճէյինն
տաիր պիր թահրիլաթ ը ումուլի նէչը էթմիլ
տիր: — Սաղըզ սիւվարի տաիրէսի րէիսի Սասըզ
պէյին թէզալաւի խուսուսընա իրատէ ի սէնիլէ
սասըր օլմալ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Երեսի. Ժողով կէլէն ճիւմա կիւնիւ
ազա ը իճթիմա էտէրէք Կրօնալիւս վէ Բաղաֆա-
լան ժողովարընն ինթիլապըլէ մէշլուլ օլմուլ
տիր: — Բում, Էրմէնի, Էրմէնի-գաթօլիք փաթ-
րիզիսնէլէրի, վէ Պուլկար էկզարքիսնէսի աու-
քէրլէք վէ թէտրիսաթ մէսէլէլէրինն տաիր
Պապ ը Ալիյէ ալի մէսլտա պիրէր թազրիլ
թազտիմ էյլէմիլլէր տիր: Պու թազրիլ Մէճ-
լիս Վիւքէլաճա թէզէքքիւր էտիլէրէք Հար-
պիլէ նաղըր Մահմուտ Շէվքէթ փաշա իլէ Ատ-
լիլ վէ Մէարըֆ նաղըրլարընտան միւրէքքէպ
պիր հէլէթ մարիֆէթիլլէ թէտգիլ օլունտազտան
սօնրա Մէճլիս Վիւքէլաճա թէզէքքիւր էտիլ-
մէսինն գարար վէրիլիլ տիր: — Փաթրիլ վէքի-
լի Տ. Ղիւննը վրդ. կէլէն հաֆթա Ինկիլթէրա
սէֆարէթիսնէսինն կիւնիւ Թիւրքիա Էրմէ-
նիլէրի թարաֆընտան Գրալ ճօրճըն թաճլանազ
րէսմինտէ հաղըր պուլունտազ իւզրէ Տ. Գէորգ
Եպսկ. Իւթիւճեանըն մէմուր թալին էտիլտիլինն
վէ միւնաթիլլէն պիլզաթ գրալա արզ ը թէպ-
րիք էթմէլէրի ինիւն րէսմի սըֆաթը հաիլ գէ-
վաթ սըրասընտա գապուլ օլունտաղըն րէճա
էթմիլ իտէ տէ, սէֆարէթիսնէ մէմուլարընտան
պիրի էվլէլի կիւն Փաթրիլլաննէյէ կէլէրէք
Գրալըն Էրմէնիլէրէ սէլամ կէօնաթրիլլինն վէ
րէսմի մէզքիւրտէ հաղըր պուլունտազ օլունտըն
էսամիսի թէրթիլ օլունտը պիլթմիլ օլունտընտան

տէրունի քիլիսատա զկրտէ քիմսէյէ հէր գալ-
մամը խոխի պէյսն էյէմիշ տիր: — Վանըն Կարծ-
կան գազաւորտան Պորսկան քէօյիւնաւէն իւշ
Քիւրայէր էրմալը նամ էրմէնի քէօյիւնէ կիսէ-
րէք Յ զէնկին էրմէնիյի տըլպ գաշըրմըշար, վէ
անկէրաւէն թախիւ ագէսի խթմիւշէր տիր: է-
հալի գորգուլարրնտան էվէյիւնի պրազըպ ֆի-
րար էթմիւշէր տիր: Վան հիւքիւմէթի թարա-
ֆընտան մահալը քէյֆիւէթէ միւֆէթթիւշէր իր-
սալ օլունմըշ տըր: — Ս. Կաթողիկոս վէ Հալէպ
Առաջնորդունա էտիլէն միւրաճաթլար իւզէրի-
նէ Սնթաքիա տուլ վէ եէթիմիւշէրնէ 70,000
զըշ ըն թէսիւէ վէ թէվիլի Հալէպաւէն Անթա-
քիա հիւքիւմէթիւնէ էմը օլունմըշ իսէ տէ, իքի
սաթթ սօնրա պու էմը կէրի տընմըշ տըր: —
Ապր. 30տա Թիֆլիսաւ Ա. Մանթաշեանըն ճէ-
նաղէ ալալը ազիւ թանթանա իլէ իճրա օլուն-
մըշ տըր: Մէրնում զէմանը հալաթընտա խալը
մագսէտըրէ 2,000,000 ռուպիլէ եազըն պիր
մէպաղ իհտա էյէմիշ օլտուղը միսիլիւ վէֆա-
թընտան սօնրա չըգարըլան վասիլէթնամէսիւտէն
տէ անպաղըտըրնա նազարէն Բուսիա էրմէնի-
լէրնին մէարըֆ վէ քիլիսա ումուրընա 200,000
րուպիլ թէրք էյէմիշ տիր: Հէր պիր քէրիմէսի-
նէ 800,000 ռուպիլ, հէր պիր հէկէնիւնէ 300,000
րուպիլ վէրաթիւն սօնրա պագի սէրվէթիւնի տէ
տէօրթ օլլան էվիսալարընա թէրք էթմիւշ տիր:
Պիւթիւն սէրվէթի 20 միլիօն ռուպիլ հիտապ օ-
լունմըշ: — Մըսըրտա պուլունան էրմ. Գաթօ-
լիքէրի քէնտի սաթիլի խտարէլէրի իչիւն պիր
նիզամիւմէ զալէմէ ալմըշար իսէ տէ, Գօյուն-
եան հալիս. Մէճիսի ումուլմիւնի Գաթօլիք Քի-
լիսաւընըն էսաա վէ թէշքիւթընա մուղայիր
պուլունաղընու տէրմէյան էտէրէք մէճիլէրին
իճթիւմընա ըազի օլմամըշ խոխ: էհալիւնի թէր-
զեան Ս.ա միւրաճաթլար իւզէրնէ թէրզեան
Ս. մէճիլի մէգքիւլին թէշքիւթընը մէշրու-
տա էյէյիւլ իճթիւմարա ըրաւէթ էթմէսիւնի
Առաջնորդա էմը էյէմիշ տիր: Գաթօլիք ճէ-
մաթը Մըսըրտա թէշքիլ օլունան նիզամիւմէ
իլէ Իսթանպուլտաքիւնի սնի պուլունտըլը հալաթ
էվիլէթիւնի գապուլ սօնրաքիւնի իսէ ըէսա է-
տիլմէսիւնի սըրընը սիւալ էտիյօլար: — Փաթ-
րիքի սապըգ Դուրեան Ս.ա Ատիլի թախի-
սաթընտան 2000 զըշ. մաաշ թախիս օլունմըշ
տըր: — Մէճիլի Մէպուտան կէչէն Փէնճէնպի-
կիւնքի իճթիւմընտա միլիլի միւլթիւլիֆէ խաա-
թախանէլէրի իչիւն պիւտմէյէ 2,000 լիրա գամ
էյէմիշ տիր: Մէպաղը մէգքիւլաւէն Ս. Փըկիշ

խաաթախանէսի վէ Գալֆանան էյթմաթանէսի
տաթի խթիֆաւէ էյէյէճէք տիր: — Գալէրիլի
Ս. Կարապետ մէքթիւնին հէյէթի մուալլի-
մունը թարաֆընտան Փաթրիգիւնէյէ իշար օ-
լունտուղունա նազարէն, մէքթիւլի մէգքիւլ
շակիրտանը թէքրար քէնտի իչիւրիլէ մէշրու-
լմաղա պաշամըշ իքէն, պաղը Դաշնակցական-
լար հէյէթի մուալլիմունըն սըրֆ Դաշնակցա-
կանլարտան իպարէթ պուլունմաւընը թալէպ է-
տէրէք իչիւրի գալըշարըմագտա պուլունուլթ-
լար խմիշ: — Տիյարպէրի Առաջնորդը մէրնում
Տ. Եգեկիէլ Վրդ.ին էօմը սիկուրթաւը պէտէյի
օլան 200 լիրա Փաթրիգիւնէյէ թէսիւմ էտիլմիշ
օլուպ Տիյարպէրիտէ ումուրը թալիւ իչիւն
սարֆ օլունաճագ տըր: — էրմէնի քիլիսաւընըն
թարիլի վէ էտէպիյաթը հազգընտա Օրմանեան
Ս.ըն սօն տէֆա եազմըշ օլտուղը Ֆրանսըզճա
էսէր Վասիքան թարաֆընտան Բօմա քիլիսէսի-
նին մէմնու քիթապարը սըրասընա Կէչիլիմիշ
տիր:

Փ Ր Օ. Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Թիւրքիստա պուլունան պիլճիւմէ Կէնճ
Խրիսթիյան չիրքէթլէրնին պիր իթթիւտը ու-
մումի թէշքիլ էթմէլէրի թէսալվուր օլունարագ
պիւթիւն մէմէքէթին հէր թարաֆընտան վէ
պիլճիւմէ Խրիսթիյան ճէմաթլարտան միւնթէ-
խապ պիր հէյէթ թային օլունմուշ տըր: Պու հէ-
յէթին մէրքէզի Տէրիսաւտէթտէ օլարագ, անտէ
Բում Եպիսկոպոսարընտան վէ էրմէնի Կղերէ-
րինտէն տէ ազալար մէվճուտ տըր: Իւմիս օ-
լունուր քի պու հօլ իլէ Կ. Խ. Շիրքէթլէրի պու
մէմէքէթտէ տէ թէամիւմ էտէրէք տահա վա-
սի պիր միգեաստա իշ կէօրէպիլէճէք տիր: —
Թրապգօն Ինճիլի քիլիսէսի Օսմանիլէտէ ինշա
օլունաճագ Շէհիտլէր քիլիսէսի իչիւն խտարէ-
խանէմիլէ 3 Օսմ. լիր. կէօնտէրմիշ տիր: Մագ-
սէսի մէգքիւլ իչիւն Մայիս 1/14 Կիրակիսիւտէ
մէգքիւլ քիլիսէտէ խուսուսի խըզմէթլէր իճրա
էտիլմիշ տիր: — Հալէպ չօպանը Վեր. Ստեփան
Թալմասեան Հումա, Թարապուլա վէ Շամ քի-
լիսէլէրնի զիյարէթ էթմէք իւզրէ պիր սէյյա-
հաթա չըգմըշ տըր:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Մայիս 21 սապահընտա Փարիզտէն Մատրիտէ
պիր հալա կէմիսի եարըշ իճրա էտիլէճէք օլ-
տուղունտան պէօյիւք պիր իզաիհամ Իսիւ-Լէ-
Մուլինօ մէյտանընա թօփրանմըշ վէ Գապիւնէ

րէիսի Մ. Մօնիս իլէ հարպլիյէ հաղըրը Մ. Պէրթօ տախիս պու. հարըչը թէշլիիզ իչիւն օրատա հաղըր պուլունույօրլար իսի: Կէմլիկէրաէն պլրի հալայա եիւքսէլտիքտէ մաքինասը պօղուլարադ չիտտէթ իլէ եէրէ տիւչէրէք Մ. Պէրթօնըն գօլունու պըչադ կիպի քէսիպ քէնտինի ճանսըղ եէրէ տիւչիւրմիւշ վէ Մ. Մօնիսի տէ հարալայըր հիտիդ պլր հալտա եէրէ սէրմիշ իսի: Մ. Մօնիս իֆապաթ պուլմադ իւզրէ օլուպ 2—3 հաթթատան իչի պաշնա կէշէճէյի մէմուլ տըր: Մ. Պէրթօնըն եէրինէ Մ. Կուտարան պահրիյէ հաղըրը թային օլունուշ տըր: Մ. Պէրթօնըն ճէնադէ ալայը կէշէն ձիւմա կիւնիւ վէք մուլթանթան պիւ տալէթտէ իճրա էտիլտի: Միւլթէվէֆիա ի միւշարիլէյ 59 սիննինտէ իսի: Պուտէշէթիլի գաղսնըն վուգուլնա լաղմէն տիկէրլէր հարըչա տէվամ էթտիլէր: Պունարատան Մ. Կարօս 250 միլլիք մէսաֆէյի 5 սաաթ 1 տազիգէտէ վէ Մ. Վէտրինէ այնի մէսաֆէյի 3 սաաթ 45 տազիգէտէ գաթ էտիպ Մաարիտէ սալիմէն եէթիշմիւշէր տիր: — Մայիս 23տէ Լօնտրատա Իմքիթիէլ Գօնֆէրլնս տէնիլէն պէօյիւք պլր մէճիլս ի ումումի ինիզատ էյլէմիշ տիր: Պու մէճիլս Ինիկլիթէրրա, Գանատա, Ալթրալիա, Նիւ Զէլանտ, Ճէն. Աֆրիգա իթթիհատը, վէ Նիւֆունտլէնտ պաշ վէքիլէրինտէն վէ Պրիթանիա իմիէրաթօրլուզունըն մէղքիւր այլը տաիւրէլէրի թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ մուրախխապարտան իպարէթ օլուպ, պիւթիւն իմիէրաթօլուզըն մէնաֆի ի ումումիյէսինի թահթը հաղարը միւթալէայա ալաճաղլար տըր: Պու ուլիմ վէ մուհիմմ մէճիլսին մազսէտինի կէլէն հաթթանըն Ահվալը Հաղըրէսինտէ պլր ազ վիյատէճէ իզահ էտէրիզ: — Մ. Սաթրիգա հիւքիւմէթիլ Ինիկլիթէրրա հիւքիւմէթինէ օլուզու կիպի, Ֆրանտա հիւքիւմէթինէ տախի պէյիլէրինտէ զուհուր էտէճէք մէսալի ի սիյասիլէյի հաքէմ ուսուլու իլէ թէսվիլէ էթմէք իչիւն պլր մուհէտէ ազտ էթմէքիլի թէքիլֆ էյլէմիշ վէ թէքիլֆ ի մէղքիւր Ֆրանտա մէհաֆիլ ի սիյասիլէյսինտէ հիւան ի գապուլ պուլմուշ տըր: Քէզալիք պու խուտուտա Ալմանիսնըն տախի ֆիքրինի անլամաղա չաղըմըշ իսէ տէ, Ալմանլար գայր ի մահտուտ սէլահիլէթէ մալիք պլր հաքէմ մուհէտէսինէ կիլմէյէ հաղըր օլմաղըլարընը պլրտիւրմիւշէր տիր: — Զինտէ պաղը մուհիմմ չմէնտիֆէր խաթթլարը ինչա էթմէք մազսէտիլէ Ինիկլիզ, Ֆրանսըղ, Ալման վէ Ամէրիգա պանդալարընտան իպարէթ պլր հէյէթ

Զին հիւքիւմէթինէ 10,000,000 լիրա իզրաղ էյլէմիշ տիր: — Ինիկլիթէրրանըն մալիյէ հաղըրը Մ. Լօյտ Ճօրճ պիւտէյի Փարլամէնթօյա թագտիմ էյլէմիշ օլուպ անտէ 1911—12 իչիւն իրատ 181,621,000 լիրա վէ մէսարիֆ 181,284,000 լիրա կէօսթէրիլմիշ տիր: Պու պիւտէտէ եէնի վէ ճալիպի հաղարը սիգգաթ գալէմէր Փարլամէնթօ աղալարընըն մաաշնա թախսիս օլունան 250,000 լիրա վէ ամէլէնին սիկուլթաար իչիւն վէրիլէճէք 50,000 լիրա տըր: Շիմտիլէտէք Ինիկլիզ Փարլամէնթօ աղալարը մաաշնըղ խրամէթ էտէրլէր իսի, չիմտիքի Գապինէ հէր աղայա սէնէվի 400 լիրա մաաշ վէրմէյի թէքիլֆ էտիլօր: — Մայիս 23տէ Նիւ Եօրզտա րէսմէն աշըլան չէհր քիւթիւպխանէսինին արատը 4 միլիօն Ինկ. լիր. գըյմէթինտէ օլուպ պինայա 2 միլիօն Ինկ. լիր. սարֆ էտիլմիշ տիր: Քիւթիւպխանէ 4 միլիօն ճիլա քիթապ ալապիլէճէք տիր: — Մարուֆ Փրօֆ. Էրնէսթ Հէքէլ, քիւթիւպխանէսինտէ պլր քիթապ ալըր իքէն այաղը գայըպ սիւշմիւշ վէ խալչա քէմիլինի գըրմըշ տըր: Միւմալիլէյ 77 սիննինտէ օլուզու իչիւն գօլայ չիֆա պուլմայաճադ կէօրիւնիլօր: — Զին իմիէրաթօրընըն պլր իրատէսիլէ պլր գապինէ թէշքիլնին գարարիլր օլուզըն հաղըրմըշ իսի: Պու գապինէյէ փրէնա Զինկ րէիսի վիւքէլա թային էտիլմիշ տիր: — Թիւրքիա իլէ Իլան հուտուտընը թայինէ մէմուր գօմիտիօն իթթիֆադ էտէմէտիքիլէրի մէսէլէլէրի Լահէյ հաքէմ մէճիլսինէ թագտիմ էտիպ, անըն գարարընը թարաֆէյն գապուլա մէճալուր օլաճաղլար տըր: — Ճաա չէհրինին իմատալնա կէլէն Ֆրանսըղ օրտուտը Մայիս 21տէ չէհրէ վասըլ օլմուշ տըր: Ճաաոա պուլունան էվրօֆապը էհալի սաղ սէլիմ տիրլէր: Պու թէշէպպիւտէ Ֆրանսըղլար նէ քէնտիլէրտէն, նէ տէ չէհրի մուհատէրէ էտէն գապիլէլէրտէն չօգ գսն տէօքիւլմէքսիլլին մուլաֆիպադ օլմուշ սըրլար: Պիւ խապիլէ կէօրէ, Ճաա Սուլթանը Ֆրանտանըն Ճաաը քէնտի թահթը հիմայէսին օլմաղընը թալէպ էյլէմիշ տիր:

Միւսիլի ի մէսուլ վէ սաճիպ ի իմքիլազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսատտէթ, Զագնագճըլար, Յուկիլիսն խան